

Wmig P 1983

PHILADELPHVS
VAPULANS.

c8

c4

THEOPHILI ISCANI

Ad calumniosam Irenei Philadelphi Epistolam

RESPONSIO.

Quâ Anglicanæ Ecclesiæ sana fides,
Pietásq; & Episcopalis θροχῆς Institutio
APOSTOLICO-DIVINA,

A D^o f O S: H A E L L O
Exon. EPISCOPO pridem
defensa, asseritur.

LONDINI,
Excudebat MILO FLESHER, Impensis
NATHANIELIS BUTTER.
M DC XLI.

11253861

11253861
11253861
11253861

Reverendo in Christo Patri,

IOSEPHO, EXONIENSI EPISCOPO, Domino suo colendissimo.

Reverende in Christo Pater ac Domine,

GVM qui in Paternitatem tuam satis impotenter pridem involarit, Irenæus quidam Philadelphus, manu tua parum dignus sit, aut verò oculis dabis mihi, spero, veniam infimo eorum, qui reverentiae vestræ à sacris inservire gestiunt, hominem pro meritis excipere, simulq; & egregiam ipsius audaciam reprimere, & famam Ecclesiæ Anglicanæ, simul & vestram, à calumniis ejus turpisimis vindicare: Neq; enim cum silentio pati aut possum, aut debo, insignis impudentiæ virum, in venerandum illud caput, deg; toto orbe Christiano meritissimum

mum, insurgentem, communem matrem, castam Jesu
Christi sponsam, Medicum dicam, an morbum
hunc, impuro ore contaminantem. Provinciae me tan-
tæ omnino impar em profiteor; hoste tamen, utpote
gallo extra propriam aream posito, superiorem: Ec-
quis, vel minimus Theologorum, in re Theologica im-
perito Medicastro non doctior? Quod superest, hoc
quicquid est operis, una cum adversario, tenui (uti
vides) arundine humi prostrato, pedibus tuis subjicio;
Digneris modò, quas ipse tuo candori aspergit macu-
las, chartula hac, quasi Mappa tali officio destinata,
abstergere, nil altius sperat

Reverentiæ vestræ

devotorum minimus,

Theophilus Iscanus.

THEOPHILI ISCANI
PHILADELPHVS
VAPULANS.

§. I.

ERUBESCITE verò Theologi omnes, Angli, Scotti, Hiberni, quotquot recentiori disciplinæ bene vultis, pigra gens & imbellis, erubescite : Nemo vestrum erat, qui Episcopalem ~~magistratū~~, à Josepho Hallo Exoniensi Episcopo nuperrimè propugnatam, convellere aut ausus est, aut potuit ; Profiliit ~~procurans~~ Gallus quidam, isque, si Deo placeat, Medicus, magnus debellator ~~concessor~~, præstítique, cui vos pares non fuistis : Nempe, tumore quodam hydrocupo inflati cœperat Ecclesia Anglicana, bonus iste *Æsculapius* Pharmacum porrexit, quod appellant, Benedictum. Eia nunc nos salvi sumus ! ni Gallo huic gallum debere palam profiteamur, ingratii sumus : Qualis verò hac est, quam sub manibus habemus, dosis ? Fucum nobis facit Medicus, in primis, e mentiro & nomine, & titulo : quod si sic fecerit pixidibus suis pharmacopola ipsius, actum fuerit de ægrorum salute. Scilicet, cum *Erinos* illi proprium nomen sit, ipse *Irenas* posuit, contrà quam

quām *Irenopœ* cuidam nobiliori , objeclum à suorum non-nemine ;

Irenen voluit endere, endit Erin.

Dein titulus cuiusq; folioli *Josephi* cuiusdam *Halli* nomen præ se fert, ab hoc Pancratico Athleta satis strenue oppugnati, debellatique ; ubi pagina interim aliud prorsus agat, famolissimoq; Libello, nescio quot, quosq; Ecclesiæ Anglicanæ Præfules, & Doctores invidiosissimè traducat. Nostin' verò *Hallum* hunc *Irenæ*? Aiunt illum fēnem esse, ferè septuagenarium, Sacra Theologiæ Doctorem, Ecclesiæ Anglicana Episcopum, quem tu non tam familiariter, quām contemptim compellare aedes ; *Virtutens* ille tuus, clarissimus vir audit, nec quis illi stylum hunc inviderit ; Interea, *Jos: Hallus*, ne vel minimo tituli alicujus apiculo cohonestatus cum Chironia prole congreßurus, in theatrum nudus protrahitur. Quid, quod & celeberrimus ille Episcopus nuper Wintoniensis, Præfulum decus, Doctorum sui seculi coryphaeus, nudo *Lanceioti Andrea* nomine, jubetur, paulò post, ab hoc *Apolline* Pernassiaco, stationem suam tenere inter mediocris Literaturæ viros ; *Montacutius* Norvicensis Episcopus, aliquantulæ eruditioñis reus audit ; Annon te pudet insig-nis hujuscē procacitatis, *Irenæ* ; hominem nempe peregrinum, & adhuc juvenem, artis cultorem alienz, de-tantorum Theologorum doctrina ac scriptis judicium ferre, præceps ac temerarium? In arenam verò ut provocare ausis gravissimos quosq; Antistites, petulantia profecto est haudquaquam tolerandæ. Alii te mores, studia alia decuissent ; *Galenum* tuum satis irrident Parisienses vestri, quòd medicinam professus Logicæ se arti immiscuerit, novamq; syllogizandi rationem instituerit : Qui verò ferre posse putas tot eximios Britannæ nostræ Theologos, ut tu, advena cum sis, alteriusq; scientiæ alumnus, restibi Theologicas tractandas susciperes, deq; Ecclesiæ nostræ regimine velut de tripode definire præfumeres. Medicinæ artem longam dixit *Hippocrates* tuus,

tu verò ita brevem & compendiosam autumas, ut hujus oras satis angustas facile emensus, aliarum insuper scientiarum latifundia, (Theologiæ cum primis) perlustrare possis. I modò, si sapis, & Galeno te tuo, ac Fernelio vestrati in disciplinam tradito; herbarum, metallorum, mineralium vires explora, defunctorum exta consule, Pharmacopœia tuae fraudes rimare, urinatum colores, pulsuumque differentias sedulò disquirito; Anatomicæ, Botanicae, Chirurgicæ, Spagiricæ incumbe strenue; ha tibi erunt artes; mitte Theologica; tractent fabrilia fabri, sacra Theologi.

Quod si (quæ te præli incessit ambitio) nullæ amicorum preces, monita nulla ab instituto hoc tam audacis opellæ publici juris faciendæ studio detinere potuerint; Age, videamus tandem *Quid tanto dignum ferat hic promissor hiatus*. Senties profectò, Ireneole, non deesse reverendo Episcopo Exonensi, gravioribus (uti pareat) negotiis intento, vel ex imo (si opus est) subsellio Sacellorum, qui insolentiam hanc tuam castigare & possint, & velint.

§. II.

PAginae Epigraphicæ facies altera, *Pauli Sarpii Venetorum Theologi prædictionem exhibet, scriptam ante annos (ut asseritur) triginta, ad Jacobum quendam Lefchassérium Jurisconsultum Parisiensem; Quæcunq; demum sit, non ex pharetrâ tua Philadelphie, deprompta est (quod scio) sagitta hæc; nec quid tale præ se tulit exemplar tuum istinc missum, Eleutheropolitanum profectò telum est hoc, sed amentatum planè, & quod spiculis à longè intortis accidere solet, decidens paulo languidiùs; Quæ etenim Lefchassero tuo fides? aut (si huic credere fas est) quæ P. Sarpio authoritas? Theologus ille fuit, bene de suis Venetis meritus, Vates non fuit; Quid verò*

tandem est, quod ille harioletur? Anglis, inquit, ego timo; Quid times *Paulo*? Bono animo es; in tuto sunt iste omnia; Magna illa, quam tu adeò suspectam habes Episcoporum Britannorum potestas, ne quidem umbra est potentia: Imò, tam angustis legum finibus circumscripta est, ut in meram profectò impotentiam desierit; neq; tanta unquam fuit, (quicquid mendax tibi imposuerit fama) qua Præfules, nomine amplissimos, ab imæ plebeculae contemptu vindicare potuerit: Soli ubi sunt, in sua quisque Diœcesi, ni juxta Statuta regni, Canonesq; Ecclesiæ gubernent, pœnis illico gravissimis obnoxii sunt; Convenire autem in Synodo, sine regis mandato non poruerunt unquam; Sed, & ubi convenerint, si magni sigilli authoritate parùm muniti, vel mutare præsumperint, piaculo est; Quòd siquos forte Canones hac freti facultate condiderint, nisi Comitiorum insuper publicorum accesserit authoritas, (uti contendunt magni Legum Magistri) frustra sunt. Accedat huc, quòd, si quis præsumolum in munere sui administratione peccaverit, limites sibi positos prætergressus, Synodi sive Provincialis, seu vero Nationalis coercioni (uti fit in aliis Reformatissimis Ecclesiis) subjicitur: En tibi haud parùm formidandam Episcoporum Anglicorum potestatem. Lumina, quālibet exigua, longe positis majora solent apparere, id tibi hec tuis venit, *Paulo*: Si tu iste fuisses, & rerum nostrarum statutum observasses sedulò, facile comperisses quā nihil omnino periculi fuerit, (qualisq; detum obtigerit Archiepiscopus) ne Episcopi ad absolutam dominationem aspirare unquam potuerint: Fuisse profectò potius quòd vetereretur *Paulus*, ne limitatissima hæc, & despota Episcoporum authoritas, in nihilum (quod jam factum est) evanesceret. Quod ergo subjicit *Sarpinus*; Ego equum Ephippiatum in Anglia videre video, & ascensurum propediem equitem antiquum divino; hinc ortum est, quod *Lefschaffrin* iste (quisquis fuerit) falsam ac prodigiolam Anglicani Episcopatus imaginem *Paulo* (satis

(satis, uti videtur, credulo) litteris suis repræsentaverit; blando calumniatori fidem adhibens *Paulus*, in hoc scilicet, egregium erumpit vaticinium. Atqui scire velim & Theologum Venetum, & jurisconsultum Parisiensem, & quemcunq; tandem editorē Eleutheropolitanum (quicquid isti sibi singèrè voluerint) non ita facilem ascensu esse equum hunc, planè generosum, ut equitem illicè admittat alienum; Eto seilam paratam esse, desurit profecto, quos appellamus, Strapedes; Neq; *Stat Sonipes* iste, sed certè *franca ferox fumantia mandens*, indignabundus sessorem hunc prius excusum calcibus excipit: Sed, neq; eo in loco res nostræ sunt, ut si vel maximè vellent Præfules Anglicani, Romana se, suamq; Ecclesiā tyrannidi, ac superstitioni subjicere, penes ipsos foret istuc præstare illico; Sub piissimi Regis imperio, nos legibus gubernari solemus; certis quidem illis, & solenni regni toris consensu sanctis, stabilitisque; Refrangentibus vero comitiis, ut Episcopi quicquam in religione possint immutare, non quidem divinatio fuerit, sed merum phrenetici hominis insomnium. Siquis Præfulum nostrorum (quod tu *Philadelphie* ipsis satis contumeliosè impégisti) erga religionem Reformatam male affectus esset, ollasq; plus satis *Egyptiacas* saperet; quid hoc ad Ecclesiā Anglicā? Siquis ceremoniam (ut ille fortè putat) haud indecentem, introducere in Ecclesiā studuerit, quam tu superstitionis insimulandam censes, quid hoc ad fidei Christianæ, ipsamq; religionis substantiam? Male pereat qui male velit pietati publicæ.

§. III.

SEd mittamus ista; Tu modò *Josephum Hallum*, hominem nempe è face plebis, aggredieris; Audi *Ivenae*, usq; adeo ne insano tui amore contipi potuisti, ut te ne tyronem quidam Theologicum veterano huic militi parem-

congressorum autumares? Miseret me tui serio, qui tam
 men interea rui, quantumvis monitus, noluisti misereri.
 Age ergo; Episcopus ille noster, suis occinere volens, Li-
 brum de divino Episcopatus jure, Anglico nuper idio-
 mate evulgavit; tu Latinè responsum paras; Quorū
 verò istud? Sanè, Anglicè callere te satis ostendunt mi-
 sellæ illæ chartulæ, quas in vulgus pridē homo παλυπεφύμων
 (etiam sub adamato *Irenai* nomine) spargere voluisti:
 Ut quid ergo intempestiva hæc Latinitas? An, quod laudi
 tibi duxeris, non mediocri, te Latinè posse scribere? An
 quod benignior Assyriorum præco, nolueris nos Lingua
 Aramaea compellare? At, at; aliud erat, quod tu tibi sa-
 tis conscius es, *Philadelphie*; Epistolæ tuæ pars maxima,
 è nuper editis (iisq; famosissimis) Anglicè Libellis con-
 farsinata est, non tibi igitur consultum fuisset, tam citò
 eosdem typos eademq; Linguâ trivisse; quod si fecisses,
 plagiū illico patuisset. Indulgeamus vero tibi hunc Ro-
 manæ Linguæ (quam tu adeò deperis) amorem; Episto-
 lam ipsam expendamus; Illa nempe paginis 76. absolvitur:
 quarum quidem quadraginta octo, aliis rebus in-
 sumuntur; nec quid habent cum *Halio* nostro commer-
 cii; cujus tamen interea nomen (quasi criminis alicujus
 rei) unicuiq; paginulæ præfigitur: Quæ vero, malum,
 hæc contumelia est? Dic mihi serio; Siquis levem ali-
 quem *Philadelphi*, in re medica (ut ille putat) errorē per-
 stringere volens, longum quendam de *boulimia*, vel
gonorrhœa, vel *peste*, vel *Lue* *Neopolitana* tractatum institu-
 eret, sub *Philadelphi* confitati frontispicio, annon bilem
 tibi hoc, mitissimo homini satis commoveret? Haud cer-
 tè aliter fecisti tu istic. Prorsus immunis est *Hallus* no-
 ster (ut tute fateris) ab istic, quæ tu aliis intentare volu-
 isti criminibus, quorum tamen si vel maximè affinis esset,
 nihil certè invidiosiore à te titulo excipi potuisset. Ti-
 tulum mittamus, rem expendamus serio. Voto nempe
 obstrictus eras, homo pius, *Virito tuo*, Anglicè parum in-
 telligenti, ventilationem quandam tractatus *Halliani*
 quam-

quamprimum exhibere ; quam nunc aliquando cum fore exolvis ; Fœnus vero nobis omne, (quicquid alii sentiant) hoc quidem inprimis, ingratura, invisumq; est ; Satius fuisse ære gravatum alieno diutiis latuisse, quam hisce demum modis liberasse fidem, & justæ censorem ~~πονητής~~, ita palā, odioseq; (hospes cum sis) ~~πλαστεις πονητός~~ egisse. Istud meditanti semper oculis obversata tibi est Ecclesiæ Anglicanæ deploranda facies hodierna ; sub qua Papismus, qui vix hiscere audebat, movet lacertos, & reddita quasi iuventute, revirescit : Satis tu quidem istud calumniosè, *Misadelphus* mi, neq; minus falsò : Larvâ tu forte quādam satis deformi, obiectam vidisti Ecclesiæ Anglicanæ pellem, quam tu faciem ratus, (ut pueruli solent) horres, deplorasque : Tales fuerunt quorundam malè-consultorum hominum portentosæ opiniones, praxis superstitionis ; quibus modo tempestivè exutis, abjectisq; solita pulchritudine insignis prodit Ecclesia Anglicana, sororum suarum omnium longè speciosissima.

Dicam planius ; Papismum omnem odit Ecclesia nostra, & vel tunc, cum tu illi pessimè fuisse censes, more solenni abjuravit : Quod si cerebrosi quidam Doctoruli paradoxa quādam Pontificiorū dogmata in vulgus sparserint, & ceremonias quasdam, sive superfluas, sive dubias (non indecentes sibi forte visas) revocare voluerint, aequumne putas ut in Ecclesiam Anglicanam cudatur hac faba ?

Iniquè nobiscum agis, *Irenæ*, si paucorum hominum delicta toti Ecclesiæ imputanda censueris ; Sed & illud adhuc atrocius, quod ingruens iste Papismus, fructus sit Hierarchiæ, quam *Hallus* tantopere deprædicat, ac tetur ; quod quidem summa est egregia illius calumniæ, quam tot paginarum turpibus littoris deinceps prosecutus es. Hic vero, & frontem tuam *Irenæ*, desideramus, & fidem. Annon enim Hierarchia eadem fuit olim, ante tempora, quæ tu tantopere damnas, *Laudiana*, quæ modò est ? persona quidem alia, res planè eadem ; Partes, quas appellat

appellat *Gersonius vester*, fluentes, pro temporis ratione variantur; fixæ, semper eædem manent: Quod si Hierarchia ipsa in virtio fuisset, quî fit, quod præsidente olim *Abbotio, Bancroftio, Whitgiftio, Parkero*, non æquè invaluerit iste, quem tu adeò usq; inclamitas, Papismus? Quî fit, quod sedentibus ad clavum *Cranmero, Ridleyo, Hopero, Latimero, Fuelle*, aliisq; piissimis Hierarchiæ cultoribus, letaliter se vulneratum senserit Papismus, deq; salute prouersus desperaverit? Audi clarissimum virum D. P.

Epist. ad Episc. Molinaum rotundè profitentem, scire se, instaurationem Ecclesiæ Anglicanæ, & eversionem Papismi, post Deum & Regem, deberi præcipuè Episcoporum doctrinæ & industria; Tune verò è contrâ audes, post tanti viri suffragium, instaurationem Papismi, & Evangelicæ veritatis eversionem Hierarchiæ Episcopali ascribere? totiq; ordini imputare, quod ipsæ quidem persona à se tanto studio amoliuntur; Certe, nisi in rebus te nostris hospitem profiteri voluisses, aliastu auctioris Papismi rationes facile adinvenissem; Quod si in arte tua non minus falsas morborum causas tibi proposueris, perierint egri.

§. IV.

PRætermittamus illam à qua exordiri tibi placuit rerum Anglicarum ac Scoticarum historiolam; illud unum tamen silentio præterire non licuit, quod Reformationem ab Henrico 8. inchoatam, non tam despiciui habeas, quam perstringas acriter, velut ab ipsius impudico amore protectam; Quicquid enim (ais) turbarum evenit eo tempore circa Religionem, & quod Rex auctoritatem Pontificiam per regnum abrogârit, effecit non veritatis amor, & cognitio, sed animus libidinibus astutus, & pruriens ad novas subinde nuptias convolandi. Apage verò turpem hunc cum hostibus Religionis syncretismum; nam quid viriosius potuisset *Sanderus quispiam*

quispiam, aut *Personius* contra causam Dei evomtasse ? ab ipsis nempe mutuatus es hoc, quod illi toties, tamque impotenti manu frultra intorserunt, telum ; Quis enim nescit primas ipsius cum fratri *Arthuri* reliqtâ, nuptias, à sanis quibusq; Theologis, ab Academiis fere omnibus publicè damnatas fuisse, veluti illegitimas, incestasque ; quas cum *Cranmero* ipso suafore, serò satis exuisset, quin liberum illi fuerit robusto, ac salaci principi, de secundo deinceps conjugio cogitare ; fecit ille hoc quidem : Quod si novas postmodum ambierit nuptias, quid hoc ad Pontificem, cuius is jugum fœliciter excusisset prius ? Occasionem sanè arripuit Deus à dilatâ plus satis Pontificis de re nuptiarum sententiâ, animosissimum acerrimiq; ingenii principem, excitandi ut in authoritatem Papalem curiosius subinde inquireret ; & (uti fit licita videri pleaque, donec in quæstionem venerint, quæ pleniùs deinceps exagitata scatere vitiis deprehenduntur) illud idem istic liquidò compertum est : Tyrannis Pontificia, quo accuratiū ventilata est, eo gravior, &, cum justo regum moderamini, tum Ecclesiastica libertati injuriosior inventa est ; Hinc illa magna deturbandi regni Pontificii molimina, hinc illæ rerum, quas vidimus, mutationes planè incredibiles.

Sed ut palam fiat, cæco libidinis impetu minimè impulsum fuisse regem, ut opus hoc arduum aggrederetur ; Deum testor vidisse me literas, tunc temporis, (illas quidem, ut videbantur, authenticas) neq; non conscientia Pontifice Roma scriptas, in quibus Regi munificè oblata est duas simul uxores habendi facultas, eâ lege, ut obedientiam Romanæ sedi solitam non detrectaret : Fœdam ille conditionem respuit, indignabundus, & contemptus. Putidissima ergo calumnia est, quâ tu (Pontificios securus duces) Reformationem ab *Henrico* cœptam deturpare voluisti.

§. V.

VIx mihi impero, ne te *καπέλος* insequar ; atqui non licet Lectoris otio (nec quidē meo) ita nimiū abuti bonasq; horas tam male terere. Etiam *Edouardianam* Reformationē, labe aliqua conspurcare libuit : Enimvero, quod quibusdam Judææ regibus, probri loco, objici solet, *excelsa parum sustulisse*, & heic piissimo regi oggeritur ; inter alia quidem enormia, Episcoporum dignitatem ac *επιστολην* tolerasse ; Utinam vero ita peccassent omnes reliqui orbis Domini ; quam̄ hodie tranquilla, quam̄ fœlix fuisset Ecclesia Dei ? qua nunc variarum formarum affectatione, ac studiis misere dilaceratur ; Ilicet, cum tota Christianitate conspirare, regimenque, ab ipsis Apostolorum manibus, ad nos usq; perpetua serie derivatum, continuare, scelus est ; Desuisti sane muneri tuo, flos Regum *Edouarde*; Debuisses nempe domum Dei, vel ab ipso limine perpurgasse ; debuisses Episcopos omnes è suis Cathedris deturbare ; disjicere, alta nimis, Antistitutum Palatia, census, fundosq; rem fisci facere illico; *Cramnerum*, senem inutilem, tuum à fonte (ni fallor) suscep- ptorem, à sede Lambethana expulisse, illumque, ac reliquos socios suos, honoribus quibusque (quin & patriâ) spoliaffe, Clerum totum ad justam paritatis rationem redigisse ; ritus omnes sustulisse adiaphoros ; Leiturgiam, quamlibet purgatam, unâ liturâ obduxisse ; hoc si plenè præstissem, O quam̄ te sanctum prædicasset hoc ævum, quam̄ te novum *Josiam* salutasset ! jam vero cum in istis deseceris, decessit tibi id gloria, quod perfectis Ecclesiæ restauratoribus attribui solet ; Sanè, quin tolli debuisset tyrannis illa omnis, quam in conscientias hominum exercere solebant Præfices Pontificii ; omnis clavium abusus, idololatricū omne, blasphemumq; sacrificium, *θελοθρίσκεια* omnis, omnia Romana superstitionis impietatisq; subternicula,

sternicula, Papicolarum denique fæces omnes, quis inficietur? ipsum verò ordinem ab Apostolis institutum, ejusq; sanis legibus temperatum exercitium, ritus vel sacros, vel saltē innoxios, longotemporis usu firmatos, antiquas precum piarum formulas, hujuscē census fieri, quis bonus Ecclesiæ civis patiatur?

Post faces *Marianas*, præter volas infelix ævum *Elisabethanum*, putà quòd nihil habet calamo tuo dignum; Episcopi, quorum partes aliquæ erant in Reformatione instituendâ, passi sunt quædam (quædam tantum) indoctrina mutari; at caverunt sedulo, ne quidquam de dignitate, & autoritate sua detraheretur. Odiosam verò à te contumelia notam, sanctissimis viris, piissimis Christi confessoribus, à suo exilio jam tum reducibus, inustam; Quenquamne putas crediturum spontaneos illos exules, qui propter Euangelicæ veritatis amorem, patriam, amicos, bona omnia ultrò reliquissent, noluisse redeuntes ad suos, quicquam de sua dignitate (modo illicitâ) Christi sui causa remittere? Nôrānt illi sat benè, Germaniam, Genevam nôrānt, nôrānt utriusque mores & instituta: & tamen ad Ecclesiæ regimen sese legitime vocari sentientes, præuntem sequuti Deum, Episcopales Cathedras, conscientiâ parum reclamante, consenderunt, sicque munia sua omnia piè, ac sollicitè obierunt, ut de Ecclesiis Dei optimè meruisse judicentur. Admodum arredit tibi, blando Poplicolæ, Ecclesiæ Scoticanæ (uti à plebe, quanquam non sine sanguine, ut ais, ac tumultu) facta reformatio; sic nempe decuit hominem Democraticum; neque nos invidemus hanc tibi sententiam, aut hanc illis gloriam; fruantur per nos licet hâc, quam tu tantopere prædicas, fœlicitate; nos in secca hâc, ac moderata restauratione lubentes acquiescimus.

§. VI.

AT qui jam te amo, *Philadelphus*; mones nempe seriè *Viriteum* caveat credere te, qui commotior es in Episcopos Angliae, protinus omnes, quos Anglia tulit Episcopos ab Henrico 8. perstringere; quorum nonnulli martyrio sunt coronati; quibusque præcipue debetur eversio Papistim; quiq; viventes sub Reformatione, suis numeris nondum absolutâ, retinuerunt in splendida dignitate Papalem pompam redolente, humiles spiritus, & partes fideles verbi Dei Ministri, qui solum honori ducunt, juxta *ad Hebreos Pauli* incumbere orationi, & doctrinæ, quales fuerunt Archiepiscopus *Cranmerus*, *Latimerus*, *Hoperus*, *Juillus*, & innumeri alii. Verè *Philadelphus* es, sité istic continueris, *Irenæe*. Ceddò hoc modò; innumeros Angliae Episcopos *Paulino* Canoni conformes sese præstisſe, nos de reliquis parum solliciti sumus: Luant pœnas quotquot fines à Spiritu sancto positos, sive superbi, sive inertes, vel parùm assequi, vel transfilire voluerint. Parùm verò consonat charitati tuæ, quod immediate sequitur; credere te Episcoporum munus, ut à plerisq; sustinetur in Anglia, nihil præter titulum habere; & esse Papalis Hierarchiæ propaginem. Quid? ipsumne munus, an muneris potius exercitium qualecunque dicere voluisti? Munus certè Episcopale, unum, idemq; fuit *Cranmero*, *Hopero*, *Juello*, atque his in quos tu modo insillis, præfulibus hodiernis, longè forsan dispar muneris executio, quo alii purius, corruptius alii; alii segnius, alii funguntur solertia: Interim, ubi horū (plerosque) cum (innumeris) aliis contulerit Lector, facile animadvertiset, quām nihil causæ sit, cur in Ordinem Episcopalem tam odiosè declamitaires.

At quām tu hīc nimis liberalis es, *Irenæe*, ut verear ne te hujus largitatis pœnituerit postmodum; Nempe concedis Deum jam per seculum integrū habuisse in Angliâ, puram

puram, orthodoxam, & visibilem Ecclesiam : in ea enim (inquis) nullo tempore defuerunt fideles verbi Dei Ministri, qui non nullibi extra conspectum Episcoporum, sedulò prædicationi incumberent, & ritè Sacra menta administrarent ; O te fælicitatis nostræ præconem nimis quā benevolum ! Siccine verò soles beare amicos ? Fuit, ait, in Angliâ, per seculum hoc integrum, Ecclesia visibilis, & orthodoxa, quæ non nullibi latitavit ; fuerunt nonnulli, fideles verbi ministri, qui extra conspectū Episcoporum prædicarunt ; Φιλαδελφοὶ δτας tu quidem istud ! Quid autem interea factum de Ministris illis, qui in conspectu Episcoporum non minus sedulò prædicarunt? quid de Episcopis, qui non minus sedulò prædicarunt, quam quivis Ministrorum ? numquid illi omnes non fideles ? numquid non de visibili & orthodoxa Ecclesia ? plebs vero Anglicana illis commissa quo in numero fuit ? Sed, & reliqui Episcopi, Religionem Reformatam professi, numquid ab Ecclesiâ visibili, & orthodoxa, prorsus exclusi sunt ? Quantas nos tibi gratissimo hospiti, debemus gratias pro hoc insigni elogio ? Fuit in Anglia, inquis, visibilis Ecclesia ; sed qualis interim fuit ipsa Anglicana ? fuitne & illa visibilis ? hæres hic aliquantulum ; vix istud præstare ausus Virito tuo : Atqui, novit ille, noruntque Omnes quotquot sunt uspiam ingenui Reformatæ Ecclesiæ filii, nullam fuisse in toto Christiano orbe Ecclesiam, aut magis conspicuam, aut æquè gloriosam, tantorum sanguine Martyrum fundatam, tot doctissimorum Theologorum turmis munitam, tot disertissimorum Concionatorum catervis stipitam, nobilitatam tot tamq; eximiis piorum operum, egregiorumque scriptorum monumentis, iam celebribus Academiis instructam ; I nunc, *Irenæe*, & dico (quod ne de Roma quidem ipsa negare atdes) visibilem fuisse in Anglia Ecclesiam : Sed ne nimium tibi constares, candor hic tuus se verè exerit ; dum subjicis illico ; Neque etiam putas me sic Scotorum causam agere, ut confessim faveā eorum sententia, qui existimant nul-

lā Ecclesiā rite administrari, quām quæ caret Episcopis ;
 Quinimo crediderim, idque credidit vetus Ecclesia, optimum regimen Ecclesiaz, concordiam & unionem fovens, nec repugnans Christi & Apostolorum institutioni, qua præcipitur, ut omnia decenter & ordinatè in Ecclesia administrantur, & confusio vitetur, quæ sæpe ex æqualitate nascitur, illud esse, cùm in unâ urbe, aut provinciâ, unus inter presbyteros à coetu presbyterorum electus, ætate, moribus, & doctrinâ gravis, habet præminentiam in suos collegas ; qui, extra coitionem Presbyterorum, & Synodus congregatam, sit os totius cœctus, &c. Quid ? coalitaram putabimus modò partem utramque, & concordia litabimus ? Ita sanè sperassem fore, dum tu æqualitatem velut confusionis matrem aversatus, uni Presbyterorum Ecclesiaz, sive urbicæ, sive provincialis regimen velut optimum, & unioni fovenda aptissimum demandari voluisti ; cui etiam præminentiam in suos Collegas, etiam extra coitionem presbyterorum concedis, sed illam tamen synodi arbitrio limitatam. Quin inter nos modò, nisi tu non vis, convenit ? Quid enim nos ultra desideramus ? Unum nempe inter Presbyteros ætate, moribus, doctrina gravem virum, Episcopum eligi volumus ; Volumus hunc à Presbyterio, hoc est, à Decano & Capitulo electum ; urbi aut provincia hunc ita præesse volumus, ut in suos Collegas habeat præminentiam ; sed & hunc denique ita Synodo subesse volumus, ut ei auctorum suorum rationem reddere teneatur ; hunc denique ita reliquis sublimiorem sedere volumus, ut collegam se, non Dominum Presbyterorum agnoscat ; *Ἐταίροι, τί μαχησεῖτε;* Facestat hoc inutile litigium ; concordes simus, quandoquidem simus unanimis : At quām inani me spe laetat mens paulò in pacem pronior ? Aliud, aliud est in quo hæres : In via pacis tibi fausto ac celeri pede currenti obicem posuit *Andreas* quidam, Episcopus Wintoniensis : *Nostrin' hominem, Ireneæ,* è trivio forte quempiam , aut prosequa ? Qui verò audes tu, nomen, cui

cui tota doctorum gens afflurgit, tam familiariter usurpare, ad cuius sonum tremere pridem solebant strenuissimi Romæ Athletæ? paremne huic Giganti nanulum censere potuisti? Vah confidentiam! At quid tandem ille? Ecclesiæ stare non posse sine Episcopis; Non debere, sanè dixerit vir magnus, ubi haberri potest, non posse, casus quiunque intervenerit, nullus dixit; Necesitatem illam, quæ modò Reformata Ecclesiæ Gallicanæ incubbit, ingenuè quidem is, meritòq; exceptit. De jure Episcopatus divino, ab illo (quanto Theologo?) fideriter asserto, postea videbitur: Interim, hæc (inquis) Ecclesiæ administrandæ ratio quam dixi, in qua Episcoporum potestas certos limites habet à Synodo & cœtū Presbyterorum circumscriptos, est res magis optanda, quam speranda: Futurorum spes est, *Irenæ*, En præstò tibi est illa, quam tu tantopore optas, Ecclesiæ Anglicanæ administratio: Synodus non una est, quæ hanc ab Apostolis commissam Episcopo potestatem, non calculis modò suis, sed & legibus injunxit insuper; illud tantum interest, priore fine, non minus sanctæ Synodi, an hodierna potius limites huic Episcoporum potestati statuere debeant; Sed & hoc præterea adjiciendum, si quis Episcoporum fines sive morum, sive doctrinæ sibi præstitutos fuerit prætergressus, aut si lis ulla de regiminis administrandi ratione intervenerit, Synodi provincialis judicio rem totam determinari opôrtere; quam penes est Pastori bus jus dicere, & infligere censuras, & procedendi regulas præscribere: Quod ergo ardentibus votis apud Deum O. M. contendere profiteris, ut in regno florentissimo, floreat Ecclesia Christi, ut Pastores ejus non sint Domini, sed Patres, ut inter Episcopos & Presbyteros, fratrum instar, sit sancta concordia, fidesq; illibata servetur, pergratum nobis foret, nisi quod vereamur ne quod fieri petunt preces tuæ, factum negent. Sanè absq; nuperis hisce vitilitigationibus foret, etiam præ ipso regno floruisse Ecclesia nostra: Plerosq; habemus Episcopos, qui non superciliulos

osos Cleri sui Dominos, sed Patres se gerunt indulgentissimos, quique comministros non servorum loco habere solent, sed fratrum charissimorum; amantissimos pacis, fidei custodes fidelissimos; si qui forte aliter se gesserint, dic mihi cur partis longè majoris, meliorisq; virtus, non plus valeret ad honorem toti ordini conciliandū, quam minoris culpa ad dedecus. Dixerit alicubi non verè magis quam ingeniosè clar. vir *Petrus Molanus*, Episcopos pompā illustres, & luxu diffuentes, curamque animarum procul à se amoventes, similes esse laternæ, auro fulgenti, sed luminis vacuae; idem & nos dicimus, & dicemus usque; Atqui nos laternas habemus plurimas, lumine quam auro fulgentiores, habemus non candelas, sed faces lucidissimas, quæ benigno quodam & doctrinæ, & benè aëtae vita fulgore vicinum orbem collustrant: Noli ergo, *Philadelphe*, atramento tuo conspurcare non innoxios modò, sed optimè meritos Christi servos, vigilis Ecclesiæ; Quin te pœnitentia hujuscem tam petulantis licentia; quam quidem sic usus es, ut triginta sex paginas sequentes puris putis calumniis cōmaculare nō erubueris: Neq; verò illud tibi proposuisti, quod Poeta olim, *Parcere personis, dicere de vitiis*, hoc nempe pio cuidam zelo imputari potuisset; sed tu, in homines ipsos satis furiosè involas, hos tribunal tuo fistis, palo publico affigis, ac flagitate, quo lubet, inuris denique.

Agmen tibi ducit vir (puta) olim cum curâ dicendus, *Willem Laudus*, Archiepiscopus Cantuariensis; Ecce quam Leonem obdormiscentem pungit iste culex! Hunc sequitur inter cinistones Archiepiscopalis culinae, primus *Richardus Montacutius*, Episcopus Nordovicensis, uterque scilicet calamo tuo dignus; *Montacutium* excipit *Matthaus Eliensis*, hunc *Rogerius Mannerius* Menevensis, atq; illum denique *Godofredus Glocestrensis*; Non est instituti mei (nec id credo expectarit Lector) causam tantorum virorum agere; illi facile invenient qui os tibi maleficum obtundent illico; sed ne cæteri ejusdem ordinis quos

quos silenter præteris immunes ab hoc crimine viderentur, longum esset, aīs, reliquos recensere Episcopos, collegas non degeneres, &c. Atqui multò longius fuisse illorum recensere Antistitium nomina, qui summā cum fide, diligentia, humilitate, sacrum hoc munus administrarunt.

Tu, quæ tua cum candore animi juncta justitia, quatuor eximere voluisti, ab hæ communis censuræ infamia; *Thomam Mortonum* Dunelmensem, *Joannem Gulielmum* Episcopū Lincolniensem, *Joannem Davenantium* Sarisburiensem, & *Josephum Hallum* Exonensem, quos non probatos modò, sed & laude aliquâ cohonestatos dimisisses omnes, nisi ultimo huic aliquid hæfisset culpa, cuius nomine ad partes modò vocandus esset.

In *Hallo* scilicet desideratur prudentia, quod pyra quâ Ecclesia Anglicana conflagrat, superinjecerit oleum; & intempestivâ scribendi prurigine abreptus fuerit in contrarias oras, eaque eulgavit, quæ tutius supprimere erat; sic enim omnem propemodum reconciliationis spem amputavit; Graviter tu quidem istud *Irenæo*, & satis promagisterio; quid verò si *Hallus* noster modestiam in te desideret, & veracitatem; Aqua nempe erat, quem tu oleum putaveras; Pyra illa, quæ in vicinia conflagravit, nostris tectis minitata est; huic restinguenda *Hallus* noster, pelvim qualem cunque attulit, superinjecitque; Nam cum Episcopatus ordinem velut illicitum, & Antichristianum planè à quibusdam damnatum, & à *Grahamo* quodam hoc nomine publicè abjurata, cerneret, quid potuit fieri opportuniùs, aut periculo communi prævertendo magis accommodum, quam ut nostris suaderetur, munus istud, à non-nullis tam vehementer impeditum non licitum modò, & antiquum esse; sed sacrum insuper, sed ab ipsa ~~desideria~~ Apostolorum institutione profectum; Istud si tu intempestivè factum autem mas; dic mihi, quém tu temporis articulum huic negotio magis congruum designare potueris: Siluisset ille

ille scilicet, donec flamma in nostras ædes, æquè sæviasset,
& palatia nostra (avertat omen Deus) in cineres rede-
gisset; id nempe, catus medicus, voluisti, non venienti
occurgere morbo, ne non satis agrotaret, citiusve paulo
convalesceret febricitans locuples, ac liberalis: Quicquid
sit; scriptum non satisfacit aliis, tibi non placet; audebisq;
affirmare Episcopum Exoniensem dum polemica tractat,
peccat consilere honori, ac famæ *Jos: Halli*; Sic est,
Irenæ; Nostri librorum fata, nescis tua. De aliorum scri-
ptis non eadem sentimus omnes. Sunt fortè qui Epistolâ
hanc tuam, aridam, jejunam, & ne perito quidem medi-
co dignam fatis existimant, quam tu tamen ita doctam
& accuratè elaboratam putasti; ut eam Comitialibus qui-
busdam Senatoribus, typis (ipsorum jussu) evulgandam
commendaveris; Sunt itidem quidam, iisque doctissimi
viti, qui tractatum hunc de Episcopatu, *Hallianum*, onni-
bus ipsis opusculis anterferre non dubitent; quem tu ta-
men, censor longè gravissimus, velut authoris nomine,
sed & ipsa luce indignum conculcas: eadem sunt judicio-
rum, quæ & palatorum discrimina; Laudat hic, quod
ille naufragiatus rejicit, ferculum; Tribupali non no-
stro fistimur, ubi publici semel juris facti sumus.

§. VII.

Transis demum à Dominis Episcopis ad ipsum, quos vocas. Mancipia; atque sub hoc nomine *Heili-
num*, *Wickanum*, *Pocklingtonum*, *Petlaum*, *Braium*, miris
modis exagitas; Nescis interim, incautus homo, nescis,
quos tu hic crabrones irritaveris; Saus est unicuique horum
stimulus, quera ubi cuti tuæ lacerfusus quisque infi-
xerit, serò nimis de medicinâ cogitaveris; quicquid de
rumore fiat, dolorem certè, eumque (pro tempore) acer-
rimum lenire nullus potueris: Deinceps vero, ne malitia
sua quadam methodus deesse videretur, à conditoribus

Ca-

Canonum, pergis ad Canones ipsos, in nupera Synodo conditos ; quibus nullos unquam, à Christo nato, aridiores ab ulla Synodo conceptos fuisse satis petulanter vociferaris. Ignoscere mihi, *Irenae*, si te volumina Conciliorum ne inspexisse quidem, ne dum serio expendisse dixeris : quod si fecisses, non ita temerè de Canonum nuperorum ariditate pronuntiasses ; Jam quod in Synodus olim Dordracenam, Jesuitam quendam intorisse Carmen, satis norunt Belgæ Theologi, id, quasi de nostra hac Synodo decantatum, odiosissime suggeris.

*Quid Synodus ? nodus ; Parvum chorus integer ager,
Conventus ventus, Scissio stramen, Amen.*

Facile est sepem prius confractam dirutamque transfilire. Quām tu ferociter irruis in Canones jam diu demortuos, quibus si æquè favissent tempora, non ausus fuisses uni alicui, vim vel minimam intulisse ; Prudens & tutum est Apostoli (uti codices nonnulli habent) consilium, & cui ego etiam modò parebo lubens, *xup̄ s̄ndev.*

Juramenti verò Synodici, quām atroci stylo jugulum petis ? cui tu tamen paulò fortassis æquior fuisses, si Reverendi Patris D. *Joannis Davenantii* Episcopi Sarisburiensis Apologiam serio perpendisses ; Nihil à te istic ex aliorum chartis depromptum (neque enim hæc mutuò sumplisse, credo, negabis) cui ille vir magnus ac pius, non modestè satisfecerit : Sed quæ nos cura torquet defunctorum ? Sanè quicquid tibi superfuerit otii, non mihi vacat de dudum exauthoratis litigare.

§. VIII.

Dum tu hosce Canonum manes ita miserè crucias ; occurrunt ecce, Altaricola ; Qui verò malum illi ? Gygantæum genus hominum & prodigiosum, ut neque ipsa Ægyptus, te judice, simile cultus monstrum progeverit ; Quid modò de nobis sentient Eleutheropolitani tui ?

tni? quid reliquus Christianorum orbis? Quām illi vices nostras dolebunt, nostram deflebunt Apostasiam? & quassato capite, pectora contuso, inter suspiria & lachrymas, queruli ejulabunt, Angliam, piam olim gentem, modò in crassissimam Idolomaniam degenerasse: Parcite verò dolori huic, O boni, parcite gemitibus; Omnes nos Idolatrici cultus genus, speciem omnem odimus, & execramur; Si qui sint, fuerintve, qui ullum propriè dicunt a tare, aut erigere, aut tueri, aut colere voluerint; si qui sacrificium aliquod, ubi propitiatorium, & pontificio sensu, incruentum offerre professi fuerint; si qui corporalem Christi in Eucharistia præsentiam fixerint, docuerintve, hos brevibus gyaris & carcere dignos judicamus; & fuerint fortasse aliqui, qui loquendi, scribendi que libertate, hoc in genere, nimium abusi sunt; quorum sive opiniones, sive dicendi formulas erroneas amolitur à se Anglicana Ecclesia, & detestatur: Quod si animi tibi fuerit turpi hac nota innotescere omnes illos, qui in templorum ingressu, egressuq; genua venerabundii incurvare solent; nā, tu Christianæ charitatis egregius audies violator; quandoquidem ita gestum hunc nupero Canone interpretatus fuerit Clerus noster, ut se, neq; altare, nec mensam, nec elementa ipsa, nec Orientem, nec quid aliud, præter unum verum ac vivum Deum adorare declaraverint: Cum etenim animadverterent nimio quā multos, sacrum limen calcare profano pede, neq; aliter sese ingerere in dominum Dei, quam in horreum fortè suum, aut popinam quampliam, absque omni cura ac debita reverentia; illud voluerunt, ut qui tecta hæ sancta subeunt, de præsentia divina solicite cogitarent, numen loci, templi Dominum, Deum carli, humili gesu agnoscerent, ac venerarentur; Istoc si superstitionis est, iugant illi scilicet *Idolatrias sua pœnas*: Virtus esto sacrorum omnium sordida quædam neglegatio: Quorsum verò istæc, vel si vera essent omnia? Adeōne tibi cordi fuit, odiosas hæc criminationes, in Præfules, Doctores ac Clerum

Clerum Synodi Anglicanæ corraderem undique, & propalarē? Cedō, errasse hos omnes non minus, quam tu quiritaris, graviter: tene decuit, delicta, gentis ac linguæ nostræ finibus haec tenus inclusa, toti mundo, communī idiomate divulgare? Siccine charitas tua operit multitudinem peccatorum? Factum vero inhumanum, & ab hospitii legibus haud parum abhorrens.

§. IX.

Sed jam tandem missis aliis, aggredior, inquis, *Josephi Halli* librum. Age, pugna modò: Punctum verò an casim, mi homo; ut Eleutheropolitani tui pacisci solent? Neutro sane horum modo; sed (quod fortè debeat) impetu quodam incertò, ac desultorio; In limine libri, nec prolixè, nec acerbè (quod tu ait) invehitur in *Grahamum* quendam Exepiscopum Orcadum, *Hallus* noster; idque meritissimo; ute potè qui Episcopali functioni, privatæ utilitatis ergo, & populo ut placeret, publicè renuntiaverat: Non sine servido quodam animi motu increpat hunc præfus, sed procul ab orni (quem tu singis) ejulatu, & sarcasmis; Quid erit mitius dici potuisse? Interpretare tu, prout libitum est, factum hoc *Grahami*, non ex alio fonte manasse, quam ex vehementi studio foveandæ in Ecclesia concordia; Norunt alii ex rei familiaris curâ, ac census non mediocris conservandi nimia sollicitudine prosectum. Eo namq; in loco res erant, ut necesse illi fuerit, vel Episcopatum, vel rem domi non angustam abdicare; Quid verò unius non tam resignatio voluntaria, quam invita exauthoratio ad pacem publicam conferre potuit? Quod si ita incuriosus homo fuerit, ut in ultima Thule positus, nihil quicquam resciverit de tumultu Edinburgensi, deque consilio Episcopos toto regno movendi, & tamen cesserit Episcopatu, vides quiam, præter egregium stuporem, quem ipsi impingis,

crimen illi objectum adaugeas; id quod tu verbis ita planè minuis, ut è contra prudenter, & ut virum probū decet, fecisse dicas; & potius debuisse titulum, ac ~~messias~~ in Collegas Presbyteros abjicere, quām pastorem esse sine grege. Quin tu sic doces centum quinquaginta Pates Concilii Chalcedonensis; quorum sententiam ab *Hallo* nostro citatam, tu, ut virum prudentem decuit, siccō pede præterire maluisti, ὅπισκοντον εἰς πρεσβυτήρας Καθηρόν φέρεν ιερουάλα δι. Quid? an tibi virtutis loco erit, quòd illis sacrilegii? aut quod in aliena manu scelus audiet, in nostra collaudabitur? Neq; potest dici (ais) abrenunciasse ordini, & abjurasse munus, quod etiamnum hodie, si superstes est, retinet; & ad quem pertinet sedulò excolere partes quas S. *Paulus* in Episcopo requirit, *1 Tim. c. 3.* Quam tu hic, sciens, Lectorem fallis, *Irenae*, vocis homonymia? Illo in loco idem sonat Presbyter & Episcopus, usus utriusq; vocis pro tempore promiscuus fuit, distinctus postmodum: Sed memineris interim, capite sequente, curam & regimen Presbyterorum, *Timotheo Ephesiorum* Episcopo, ab Apostolo fuisse demandatum; de quo posteā videbitur; Cum quis ergo Presbyter ordinatur Episcopus, Presbyterum non exuit, dum induit Episcopatum; retinet munus utrumque; pavit prius doctrina & sacramentis, nunc & regit gregem, sed & gregis pastores; regimini ergo huic qui remuniat, doctrinam retinens, suo ordini haud parum injurius est.

Verūm (inquis) quicquid bilis in *Grahamum* effundit *Jo: Hallus* (nempe, pius erat zelus, quem tu bilem vocas) nititur tacita & fluxa præsuppositione; (nempe, quod & Episcopus *Andreas* palam asseruit mordicus, Ecclesiam visibilem stare non posse absque Episcopis; responsum tulisti prius, Non debere quidem dixit uterq; non posse, (quicquid tandem obvenerit) neuter dixerit.

Quod ergo subinfers; Hoc si est, dubia est salus sub politia Ecclesiastica Ecclesiarum Reformatarum, Gallie & Belgii, ut quæ non retinent Episcopatum, sine quo cœtus

ctus Christianorum, nomine tenuis est Ecclesia ; nescio imprudenterne magis, an invidiosè à te dictum ; Quis enim nostrum ita unquam rigidus disciplinæ exactor fuit, ut statueret ipsam Ecclesiæ essentiam, & Christianorum hominum salutem, ab Episcopatu pendere ? Sane ad rō eu iij cujuslibet Ecclesiæ, hanc derivatam ab Apostolis formam apprimè pertinere, nos semper, non sine summa approssimati, asseruimus ; sed, vel neminem extra visibilis cuiuspiam Ecclesiæ ambitum indubio salvare posse, vel Ecclesiam visibilem, in quocunq; demum necessitatis casu, sine Episcopatus regimine, ne tantillum posse consistere, nemo sanus affirmari : Noli ergo nobis invidiam tam odiosis creare paradoxis.

Tu verò non credis (uti ais) quenquam ex sanioribus Theologis, tam in Gallia, quam in Belgio, improbatum factum *Grabami*, ut qui in ea sententia sunt, constitutio nem humanam, qualis est Episcoporum i*actio*, tamdiu retinendam esse, quamdiu stare potest cum Ecclesiæ ædificatione, pace & concordia : Quid tu credas parum profectò refert, *Irene* ; nos factum hoc improbare debere omnes satis novimus ; sed & velle etiam, ubi status questionis verè ac candidè propositus fuerit, non dubitamus : neq; enim illud queritur, liceatne quacunq; demum de causa nuntium remittere Episcopatui, sed liceatne cuiquam in Ecclesia bene constituta, munus istud, velut illicitum, & Antichristianum abdicare, retentique haec tenus, velut sceleris cuiusdam veniam suppliciter precari ; hoc, si quis è Theologis Gallis Belgicisive non improbaverit, illum certè ego inter saniores minimè rependendum, audacter dixerim ; quod ais primos in Gallia reformatores de Episcopis habendis in Ecclesia, non cogitasse, cùm nec novos creare, nec antiquos retinere possent, sine manifesto periculo sanctum reformationis opus retardandi ; in eo, & veritati contrarius es, & tibiipsum Satis quidem illi de Episcopis cogitarunt, nec enim alia fuit eo tempore, in toto Christianorum orbe, Ecclesiastici regiminis

regiminis forma; sed bene norunt non potuisse cogitando creari Episcopos: deerat nempe aliud, authoritatis publicæ, sive licentia, sive potestas; sine qua frustrè de Episcopis cogitassent; quod neq; novos creare, nec antiquos retinere potuerint absque manifesto retardandæ reformationis periculo, illorum quidem consilium, fatumq; probè excusat; sed innuit interea, si illi vel novos creare vel retinere antiquos, sine summo reformationis discrimine potuissent, noluisse committere, ut saero ordini in Ecclesia continuando defuisse viderentur; quod idem ex ipso *Calvino* citavit *Hallus*; cuius illud celebre judicium refert; Talem si nobis Hierarchiæ exhibeant, in quâ sic emineant Episcopi, ut Christo subesse non reculent, ut ab illo, tanquam unico capite pendeant, &c ad ipsum referantur, &c. tum verò, nullo non anathemate dignos fateor, si qui erūt, qui nō eā reverenter, summaq; obedientia observant: Ut satis istinc pateat, quām prorsus hæc *Grahami* praxis, à *Calvini* judicio abluferit. Multis istud urget *Hallus* noster, simulq; attexit, non paucas eximiorum in Gallia, & utraq; Germania Theologorum (nobis istic astipulantum) sententias; quarum tu, ne unam quidem attingere voluisti, prout sapis, *Irenae*: Unum, Patre omisso, nominas, *Petrum Molinænum* filium, quem tu, si forte nosli, utinam imitari didicisses.

Hoccine verò respondere est, an illudere potius Lectori? Postulata quædam, numero quindecim, fundamenti loco (ut tu non male interpretaris) posuit *Jos: Hallus*, quibus prima pars ipsius libri tota absolvitur; hæc tu omnia, prudenter transilis; ne lapidem quidem unum tam solidæ basis movere ausus: quæ tamen, ego istic fideliter reponenda censui, ut qui Anglicè parum intelligit, Lector, tanti antagonista vel ignaviam, vel impotentiæ facile persentiscat; ea hujusmodi sunt; Illa regiminis forma, cuius fundamentum à Christo positum fuit, cuiusq; fabrica ab Apostolis erecta, divina proculdubio institutionis est. Apostolorum non modo formale præceptum, sed

De necess. re-
form. Eccles.

sed & praxis exemplaris sufficit Apostolicæ institutioni formandæ stabiliendæque ; Administrationis Ecclesiasticæ formæ, ab Apostolis ordinatae, universali, ac perpetuo Ecclesiæ usui destinatae sunt; universalis praxis Ecclesiæ immediate contigua temporibus Apostolorum, optimus est, & certissimus in praxin Apostolicam, commentatorius ; Sancti, ac Patres Primitivæ Ecclesiæ, neque voluerunt, nec verò ausi sunt, aliam regiminis formam creare ab illa, quam ab Apostolis accepterunt. Successores proximi, vel si maxime voluissent formam regiminis innovare, non potuissent tamen, illud tantillo temporis spatio, per totum Christianum orbem dispersisse.

Antiquissimas Ecclesiæ historias, & primorū patrū scripta, fide longè quidē digniora esse, in referendis primævæ Ecclesiæ rebus, quam modernorum Authorum conjecturæ : Illi, quos vetus Christi Ecclesia, Sancti, sui ævi Patres, hoc nomine, velut hæreticos condemnârunt, non digni sunt, quos proponamus nobis duces in Ecclesiæ regimine statuendo : Accessio titulorum, privilegiorumve haud incompatibilium, ab ipsa licet sanctæque vocationsis essentia nihil quicquam detrahit ; Par esset, ut Scripturæ illæ, in quibus nova, ac discrepans forma regiminis fundatur, evidenteres planè sint, minusq; quæstionibus obnoxia, quam illæ, quæ pro priore jam rejecta solent allegari.

Si Christus hunc nuperum administrationis ordinem, à multis tantopere expetitum Ecclesiæ suæ reliquisset, diu ante hoc ævum unanimiter constitisset, quæ illius forma, quicq; modus esset illius exercenda.

Si Christi regnum sit hæc, quâ de loquuntur quidam, disciplina, tum certè Ecclesiæ illæ omnes, quæ ulla ejus essentiali parte destituantur, gravi laborant defectu, vixque ulla numeris suis absoluta in toto orbis ambitu reperitur. Prudentia verè Christiana, in externa regiminis sacri politia statuenda, nihil aut impossibile, aut ~~difficile~~ fieri jubet. Nova, & inauditæ veritatis in re, præsertim gravi,

gravi, prætensiones. vix unquam à justa suspicionis causa immunes sunt. Discedere à judicio & praxi universalis Christi, ab Apostolorum usque temporibus deductæ, Ecclesiæ, & ejus vice nuper excogitata formam ambire, præter periculum, non potest ingenti vacare scandalo. Quicquid tu dissimulaveris, *Irenæ*, ejusmodi sunt hæc porismata, ut ubi ea concesserit (concedet autem vel invitatus) *Grahamus* tuus, facile evincet, quod sibi proposuit Episcopus; facileq; coget adversarium fateri, in sacro hoc munere abdicando, seque novo presbyterii regimini addicendo, pessimo usum consilio.

Tibi vero satis est dixisse, præsuppositiones istas, etiam veræ essent, quam sunt veritatis dubia, non tamen evincere quod *Hallo* probandum incumbebat; Episcopos Angliæ, esse divinæ institutionis. Ista sane, sive arx est causa tua, sive commune potius timidi capitis *nægotijs* *et* *etiorum*. Ubinam enim occurrit in statu quæstionis hujuscem formando, ulla Anglicani Episcopatus mentio? Ubi hæc, quam tibi singulis restrictio? Certè de ipso Episcopatu in genere, cui scilicet fixa quædam (paterna tamen & moderata) superioritas, & jurisdictio solet competere, dissemitur; quæ utraque, si virtuosè exerceatur, & fines debitos excesserit, in personam transit culpa; non est quod munus ipsum luat. Nihil nobis ergo est, cum regione, aut loco, negotii, nihil cum hominibus ipsis; de functione ipsa, quatennus talis, lis est. Instas, prout charitatem tuam decuit, in ordinibus Pontificiis; Non, inquis, si Pontificius astruxit Episcopi & Presbyteri munus esse juris divini, continuò sequitur functionem Episcopi & Presbyteri (ut in Ecclesia Romana exercetur) Christum ipsum institutorem habere. Videsis, iterum, te rogo, tractatus *Halliani* titulum; De jure Divino Episcopatus in thesi quæritur, non de quoq; administrandi modo; tu nobis idem Pontificiorum munus perperam objicis; quod quidem peccat, non quæ Episcopatus, sed quæ Pontificius. Invidiosè tu istud, ut soles, *Irenæ*; Episcoporum umbras esse

esse Romanenses illos clamitat *Calvinus*, *Lettinus*, alii ; qui tamen nostris perhibent egregium piæ sanctæque ~~et monachicæ~~ testimonium.

Vah, quantus es tu calumniator *Irenæe*, qui audes dicere parem esse utrobiq; corruptelam ? quis non oderit egregiam hanc ingratitudinis hospitis ~~et monachicæ~~ ? Quid atreci^o dicere potuisse Separistarum infensissimus ? Totum orbem appello testem hujus tam insignitæ contumeliam. Par ut sit utrobiq; corruptela ? Quid ? par doctrinæ, morum, disciplinæ ? Nihilne ut purius apud nos fluant Theologiae sive scaturigo, sive rivuli, quæ m per canales Tyberinos ? Nihilne ut vivatur cattius, nihilne ut Ecclesiæ regimen administretur moderatius ? Nunquid apud nos Episcopi creantur pueri novennes, decennesve, quales *Silvester* 3. *Benedictus* 9. et etiamnum calamistrati principum, & magnatum filii ? nunquid prorsus indotti, vel parum ~~deserventes~~ ? Nunquid luxui & otio dediti, ab omni prædicatione abhorrent nostri ? Quisquamne nostrorum Pontifici Romano se se sub vi juramenti mancipio tradit ? quisquamne ambitionis ipsius, planæ ; Antichristianæ usurpationi supparisitatur ? Resorbe ergo (siquis pudor) verbum hoc, quod tam temerè ac falso effutire ausus es; sed & illud insuper, quod unâ etiam ~~omnibus~~ ~~et monachicæ~~ Extra Angliam ubi Papa regnat, longè minorem esse Episcoporum jurisdictionem, & autoritatem prætoriam, in collegas presbyteros, & Laicos, quam intra Angliam ; Putidam plane & audacem calumniam ; Nunquid apud nos, Episcopus, eximit se ab omni secularis potestatis imperio, aut judicio ? Nunquid arrogat sibi quis nostrum potestatem dispensandi in votis, & in omnibus irregularitatibus, quod Romanenses (nisi ubi Concilium Tridentinum non obtinet) sibi assumunt ?

Numquis nostrorum ita Clero imperiosè dominatur, ut possit pro libitu subsidium charitatum ipsi, in sui gratiam imponere ; ut eleemosynas extorquere, & pretiū frumenti & aliorum humano usui necessariorum, Laicis

statuere ; ut festos dies creare possit solus, ut consituere possit ne parochus per biduum absit sine ejus licentia, ut a sua benedictione (non facultate modò) suspendatur concionandi officium ? Nunquis nostrum id sibi assumit, ut palatum suum, etiam si Ecclesia non sit conjunctum, gaudeat sanctuarii immunitate ; ut domestici ipsius, ab omni Laica jurisdictione immunes sint, at post triennium, qualescumq; deorum, beneficiorum capaces sint ? Mille hujusmodi sunt, si preciū operæ foret annumerare, quæ facile evincurt præsules Anglicanos nullā sibi ejusmodi potestatem arrogare, quam exercent Romani rerū domini : Nec quid aliud sibi vendicant usurpatve, quam quod S. Paulus olim Timotheo & Tito, Episcopis, Apostolica authoritate in jungendum censuerit. Sed dicam tibi Irenae, & dicam ingenuè, unde ortum duxerit hæc tua tam insignis hallucinatio : Curia quædam istic est, quam Commissionis in causis Ecclesiasticis supremæ vulgo appellare solemus, regio diplomate munita, in qua sedent inter alios viros nobilissimos ac Consiliarios regios Episcopi, & unā cum juris utriusq; Doctoribus, Theologi quidam eminentiores ; quorum pro tribunali fisti solent, ex omnibus regni plagiis illi reorum, qui vel potentiores sunt, vel graviorum insimulati criminum, sive Laici illi sunt, sive ex ipso Clero ; Videas hec simoniacos, adulteros, hæresiarchas, schismaticos, publica pacis violatores, vel mulctis sat gravibus oneratos, vel careeribus, pro sceleris modo, mancipatos ; Sanè non sine rigore quodam & imperio, istic proceditur sapientiæ ; *Scribunt in marmore Iesu*, interea ; nec cuiusvis est, sententia (quamlibet iusta) patienter succumbere ; hinc ortæ querelæ aliquoties gravissimæ, & obmurmurations vix finitæ ; quibus, dum tu aurem accommodas faciliorem, in veheris in potestatem, & jurisdictionem Episcopalem ; cùm revera, judices hic sedeant, non quæ Episcopi, sed quæ Regii in causis Ecclesiasticis deputati ; hos si (quod necesse est) exceperis, in judicio conjunctos, nihil causa fuerit, cur de Episcopalis

scopalis intra suam Diœcesin potestatis ~~uice~~ tam hy-
perbolice conqueraris. Faceſſant ergo, *Irenæe*, muſcæ tuæ,
ac chimæræ; vel ſi mavis, quandoquidem ſic evagari lu-
bet, ut quæſtionis ſtatū vel non intelligas, vel non adver-
tas, vel non ſequaris ſeriò, i modò, & muſcas illas aſſeri
fluſtuantि inſidentes venare, & una cum illis chimæras
illas ſexcentas, de araneæ filo pendentes te Anatomicè ſe-
care ſingito: *Hallus* interea noſter, ne latam quidem li-
neam à proposita ſibi quæſtione deflexit.

Seçt. 16.

Quindecim Sectiones ſaltu uno ſeſticer emenſus, in-
cidis in locum planè paludinosum, & in quo ſubmergi,
quàm figi facilius fit. Habes hic ſeſilicet *Hallum* conſi-
tem reum; fatetur enim (ais) longè maiorem diſparitatē
eſſe hodie in Anglia, inter Presbyterum & Epifcopum,
quoad honoris additamenta, regum liberalitate conceſſa,
quàm fuit olim in Primitiva Eccleſia: utcunque quo-
ad ſubſtantia diſparitas fit eadem quæ olim fuit. Quidni
verò ille hoc tibi non fateatur, quod nemo oculatus non
videt, nemo ſobrius inſiciabitur? Nuda vagiit in cunis
Eccleſia, quæ adulta demum auxit ample patrimonio,
titulis, honoribus, quæ tunc temporis erat principum
munificentia, quæ largitorum pietas; At hinc (inquis)
illæ lachrymæ, & id ipsum eſt, de quo conquerimur, quod
ſpiritualis dignitas Epifcoli habens Christum instituto-
rem non ceneſatur illuſtris, niſi locupletata auctariis tem-
poralium dignitatum &c. Illud nimirum te agrè habet,
Irenæe, quod Dei ministri ullis honorum titulis inſigni-
antur, ullis ditentur patrimonii, ulla ſplendeant purpa;
Quæ tibi oſcula, quas corollas voent ſacrilegi nostri
helliōnes, qui rebus Eccleſiae tam avidè uſq; inhiant?
Illicet hoc eſt quod illi velint quàm maximè, ut pauperes
ſint Dei ministri, non ſpiritu magis, quàm loculis, ut
Prælatorum censuſ minuantur, auferantur dignitates,
ut qui ſe Apoſtolorum jactitant ſuccelfores, verè uſurpare
poſſint illud, quod principi Apoſtolorum excidit ali-
quando, *Aurum & argentum non eſt mihi*: Atqui nos, ô
bone,

bone, & destitui, & abundare didicimus ; si cui curta ob-
tigerit supellex, laborat interim is sedulò in verbo, &
doctrina; siquem amplior beaverit conditio, non negli-
git, quod in se est Dei donum : alacrius ille forsitan, sed nō
minus fideliter obit ministerium : *Quis nostrum interea
dixit, censuere (quod tu fingis) spiritualem Episcopi
dignitatem a Christo institutam, non censi illud?* nī his externarum rerum auctariis locupletatam ? imo
potius, illud est quod contendimus nos, contra invidas
malevolorum oblatrations, non minus verum, nec min' ⁹
illustre esse pastorium hoc munus, sic auctum, sic decora-
tum : id si nobis concesseris (quod nemo sanus negaver-
it) nos ultrò acquiescimus. *Quod ergo sub jungis, frustra
hodiè quāri pastorem gregis in Episcopo, imo conspici
in eo Dominum secularem, Parem regni, superbo fæl-
litio stipatum, vel invidiam, vel meram inscrimam sapit?* Nescis tu, ut videtur, *Irenae*, distinguere inter adventitia
hæc, quæ muneri extrinsecus accidere solent, atque ipsam
muneris substantiam ; si istæ novorum honorum &
proventuum additiones, ita possidentem afficiant, ut vel muten-
tent substantiam muneris, vel quid detrahant ab ejus
sancto, utiliq; exercitio ; hominis hoc, non rei vitium
est ; si nihil quicquam vel mutant, vel detrahant, (quod in plerisq; nostrorum videre est) quid istuc peccatum ?
Habemus hic modò nobilem quendam in sacro ministe-
rio virum, cui honoratissimus Comitis Cantiani titulus
hæreditario pridem jure obtigit ; fruitur ille (uti par est)
summo honore, neq; tamen (quod summopere
laudandum est) non fideliter exercet sanctum Ministerii
munus ; neq; necesse est, ut alterum vel abdicet, vel sane
negligat. *Quin eadem sit ratio illorum, ad quos non avo-
rum quidem, sed certè præcessorum jure, per longam an-
norum seriem, regum munificentia, sive tituli sive census
devoluti sunt.* Dic mihi, si potes, quā minus honor &
opulentia ritè ordinata, cum sacro ministerio consistere
possit, quam paupertas, & rerum omnium indigentia :

Quod

Quod si qui sint, qui se superbè ac superciliosè gerant erga collegas presbyteros, faxis illi vapulent, ordini interim parce.

Locum *Matthæi* 19. 28. quod attinet, ubi Christus Apostolos allocutus, *Vos*, inquit, *sedebitis super duodecim thronos, iudicantes duodecim tribus Israelis*; aliquid tibi hīc carpere in animo est, sed quid illud sit, planè nescis. Eò nempe hoc attulerat Episcopus, ut ostenderet Christi ipsius institutione Apostolos ad quandam dignitatis superioritatem enectos fuisse supra septuaginta, & reliquos ubicunque discipulos; in quadam ergo inēqualitate fundatum fuisse à Christo Ecclesiæ regimen, eamq; jurisdictione quadam insuper stipatam; quod locus ipse clarissime evincit; Tu quid ad hæc? Infert, inquis, Episcopalem jurisdictionem successisse Apostolicæ; sed tota via errat; Scilicet, debellasti hominem satis; neque enim hoc inferre voluit Episcopus, neque non verissimum est, si inferre voluisse. Profectò, si hic homo errat, errat cum Patribus: quis enim illorum aliter locutus est; ne vel ipse quidem *Hieronymus*, (quem velut non nimium Episcopalis *τέρποντος* fautorē suggillant alii) qui non uno in loco, patrum scilicet Apostolorum, filios ait Episcopos, (qui per orbem universum Ecclesiam regerent) fuisse constitutos. Locum *Augustini*, quem sub tuto silentio ab *Hallo* mutuatus es, tu sic perperam interpretaris, ut quod ille quibusdam proprium esse voluit, tu omnibus communicandum censueris; quasi quod Apostolis à Christo promissum hic est, omnibus qz; cōpetat discipulis: Audite ipsum, & erubesce. Quinimo hic locus probat regimē Ecclesiæ perinde pertinere ad universum presbyterorū cœtū. Cum ergo dixit Christus, *Vos duodecim Apostoli sedebitis super duodecim thronis iudicantes duodecim tribus Israelis*, id sibi vult, Vos, quotquot estis Presbyteri, non minus quam Apostoli, sedebitis super suo quisque solio, & iudicabitis; Vide, Lector, quam bellum tibi interpretamentum obtrusifit *Irenæus* tuus; cui par insuper subnectit

corollarium ; Quid, quòd (inquit) æqualitas duodecim Apostolorum evincit Pastores omnes dignitate, & gradu pares esse. Vicisti planè *Ireneo* ; pares inter se fuerunt Apostoli, sed numquid septuaginta Discipuli pares erant Apostolis ? hic, si fuerit inæqualitas, nega, si potes, pri-mos Ecclesiæ rectores pares non fuisse. Apostolos post Christi ad cœlos ascensionem, ~~cessavit~~ quandam in presbyteros exercuisse, ita certum est, ut nihil certius ; Tu quid ad hæc? Duplex in Apostolis munus considerandum ; unum ordinarium, aliud extraordinarium ; Hoc fuit temporarium, & incommunicabile, cuius prærogatiæ non paucæ erant ; per illud verò eandem potestatē, quā prædicti erant Apostoli, ad Presbyteros transmisérūt ; Factum bene ! quam tibi distinctionem priùs suggesserat Episcopus, eam tu illi pro responso regeris ; & ille eam tibi non minus comiter re-indulget ; Quid tu hic im-portunus es, *Irenæ* ; nempe petis concessum tibi priùs ; Et Presbyteri dicebantur eo tempore omnes, qui in verbo laborabant ; & communi Presbyterorum confilio omnia tunc temporis gerebantur. Post illa statim (*Hie-ronymo* fatente) discri-men exortum est, & exinde, ad hunc usque diem, continuatum ; Quod nisi nos ultro concederemus, tua certè argutatio extorquere non posset ; *Pau-lus*, inquis, pronuntiavit incestuosum debere sacris arceri ; Quam frigidè tu istud ! imò, decreto, ac sententia Apostolica tradidit hunc Satana : at ultimum actum, ut tu ais, excommunicationis Presbyterorum cœtui, totiq; Ecclesiæ commisit. Ubi verò hic illa presbyterorum men-tio ? Quòd si hoc tori Ecclesiæ in mandatis dederit ; dico ergo, si me audis. Ecclesiæ Corinthiacæ authoritatem Apostolicam fuisse demandatam ; mitte interim, quos Apostolus tacet, Presbyteros ; At sanè, si parem tibi fingas in jubendo, & in exequendo potestatem, dico li-storem æqualem judici. Nihilo aptius est exemplum illud alterum, de septem viris ad mensarum curam eligendis ; Authores fuerunt, inquis, Apostoli, ut totidem huic muneri

muneri designarentur; sed horum electio non sit absque omnium communi suffragio: Certe, neq; enim aliter fieri oportuit; Quippli communi omnium Suffragio eligerentur, qui communi omnium ariario inservirent? si nos ipi procuratores eligerent, aq;uisissimum fuit: at ostende, si potes, ullus è sacro hoc cœtu præter ipsos Apostolos, sive Presbyteri illi fuerint, sive Discipuli, manus impositisse electis; Quid est, nisi hoc sit *de eisdem*?

§. X.

PResidia que in *Timotheo* & *Tito* ponere solebamus miseri, pridem explosa, ait: Ait' vero, explosa? qua tandem vi? quo artificio? Stabunt, stabunt immota illa justissima defensionis nostræ firmamenta, ubi athleta alleatus, taq;ue ejus strenuus *versatilis* perieritis. Certe, nisi *versatilis* habuerint in Presbyteros, *Timotheus* quidem Ephesi, *Titus* in Cretensi insula, falluntur omnes, qui ante seculum hoc præsens scripserunt, hac de re, interpres: vel unum modo memora, *Irenæe*, si potes, qui veritatem hanc in dubium unquam vocaverit: Sanè, & subscriptiones (siquæ tametsi planè canonicaæ authoritatis habent non solent, satis antiquæ tametsi sunt) hoc clare innuunt; & ipsa præceptorum materia satis evincit: Leucila sunt illa argumenta, quibus fidem huic veritati detrahere conatis. Epheso absuit aliquoties *Timotheus*; nec enim ad Ephesios scribens *Paulus*, illius meminit; dein, promittit *Paulus* se brevi *Timotheum* ad Philippenses missurum; neq; illa fit *Timothei* mentio in illo Presbyterorum. Ephesiorum cœtu, *Act. 20. 28.* Nempe fingit hic homo Episcopum in Cathedrâ, nodum in tabulâ, nec ultra de causa posse à sua fede vel tantillum dimoveri: solebat quidem *Timotheus* (ut illi à *Paulo* injunctum) *secretum* Ephesi; Ibi residebat ordinariè; non tamen sic cathedra affix' aut Caucaso *Prametherus*, multa intervenire potu-

potuerunt etiam publica Ecclesiæ negotia; quæ illum ad tempus, à sua sede avocarent, quin tu aliquid indulges, *Irenæe*, sive privatæ, sive communi necessitati; Da veniam, quæso, *Timotheo*, ut absit aliquantisper, ad suos illicet remeaturus. Bis legatione functus est B. *Ambrosius*, ideone hunc Mediolani ordinariè re sedisse negaveris?

Quid vero, an credibile est, (inquis) juvenem, qui vix pubertatis annos excesserat, nec dum ullam ministerii partem exercuerat, creatum fuisse Episcopum? At quam hoc frigidè? eodem arguento evince (si placet) *Timothœum*, neque presbyterum fuisse; Etenim, quam male consonant hæc duo, *vītō πρεσβύτερος*: Juvenem quidem fuisse fatetur *Paulus*, Presbyterum ipse non diffiteberis: Sed, & cum nihil inter sit, te judge, inter Episcopum & Presbyterum; quippe juvenis *Timothœus* Episcopus fuerit? Presbyterum illius facile concedis, *πρεσβύτερον* in Presbyteros uti parum juventuti consentaneam abjudicas: Quin istud B. *Pauſo* suggeris, qui munia Episcopalia, onus adeò teneris humeris impar, adolescenti imposuerit? Reliqui te, inquit, *Ephesi*, ut præcipias quibusdam ne doceant aliena; ne fabulis attendant *πατέρων* genealogias; præcipere doctribus, nunquid presbyterum merum sapit? Diaconos, sed & Presbyteros ipsos probare dignine sint tanto munere; exercenda in Presbyteros censuræ curam suscipere; illud accurare, ne cui ministrorum quis immorit, & cù præ judicio partiumve studio præferatur; Manus impennandi potestatem quandam singularem habere, & exercere, numquid non Episcopum sonant? Atqui subit, inquis, mirari, quod *Paulus*, qui solebat cum *Timotheo* sociare operas, crearit Presbyteros Ephesi, cum tamen præstò esset Diocesanus Episcopus, qui quidem Presbyteri in urbe Epheso, *Act. 20. 28.* vocantur Episcopi, è quorum cœtu vix constat *Timothœum* fuisse; multo minus ibi *πρεσβύτερον* habuisse in ceteros Episcopos: Noli mirari, mi homo, nihil hic est stupore tuo dignum; In primis *Paulum* creasse hos Ephesi Presbyteros unde constat? cōvocasse

¹ Tim. 1. 3.

vocasse quidem Epheso Presbyteros, Miletum, satis patet, creasse nusquam; Præsto erat, inquis, Diœcesanus Episcopus; Fefellerunt te istic, quos secutus es duces, *Irenae*; Non adhuc Diœcesanus erat *Timotheus*; & itinera illa quæ nobis objicere soles, ex Apostolorum Actis, improbando huic Episcopatu, nihil efficiunt; In priore *Pauli* incarceratione definit illa historia; multos exinde annos exegit Apostolus, multa fecit, quorum nulla in sacris memoria, lux nulla, nisi quod quedam emicant ex Epistolis postmodo scriptis, scintillæ; in hoc ipsum tempus incidit *Timothæ* Episcopatus, sed & *Paulina* ad ipsum Epistolæ, calculatore *Jacobo Cappello*, cui concinit etiam *Baronius*, non sine summæ antiquitatis suffragiis. Lusisti ergo operam, haud satis catus annorum computator, dum *Timotheum* hoc ratiocinio è Cathedrâ Ephesinâ deturba-re fatagis.

Quod ais ex *Irenæo*, *Eusebîo*, *Nicephoro*, *Hieronymo*, (hoc enim ordine recenses) *Ioannem* Apostolum, peracto Concilio de quo *Act. 15*. Ephesi sedem fixisse, ibique rexisse Ecclesiam, usq; ad *Trajanî* tempora, tuo te baculo feris; quinti tibi objectas ipse, quod mihi pridem; Quomodo Ephesi crearet Presbyteros *Paulus*, cum præsto esset Diœcesanus? Quorsum relictus est à *Paulo* ibidem *Timotheus*? Quid ibi negotii habuisset censor morum, Presbyterorum ordinator juvenis? Aut quomodo, magnus ordinis cultor Apostolus, eum jussisset (quod alibi vetuit) *Quæ ne manibus quidem gygantæs moveri possunt*, de *Timothæ* *messuia* *Halli* argumenta, ea tu solo halitu difflas; Ore fortis es, *Irenæe*, manibus imbellis. *Timotheo*, inquis, non tantum ordinaria, & communis omnibus presbyteris, ex æquo potestas inerat; sed insuper, ut coadjutor & cooperarius *Pauli*, extraordinariam, vicariamq; sub *Paulo* potestatem exercebat, & Apostolicæ authoritatis participem, ut non opus sit recurrere ad effugium vulgare, quo *Timothæ* statuitur Euangelista;

Quid opus erat à tuis istic discedere, eòdem recidit utriusq; sententia; nam si extraordinariam hic personam gesserit (*Pante authore*) *Timothem*, quidni Euangelista? aut quid tu novas vocationis species (prater quas attulit *Apóstolus*) excogitare audes? Euangelistane fuerit, an vicarius *Pauli* extraordinarius, patrum resert; *Die mihi, Ireneae*, quo munere functus est qui *Timotheo* in Ephesin Ecclesia cura succedit? annon eadem ipsa qua *Timotheo* demandata sunt munia, omnibus illi exinde succedaneis Episcopis incubuerunt? annon aiquid regendæ Ecclesia Dei necessaria semper habita fuerunt? Diffia, quantum lubet, illorum opinionem, qui *Timothem* Euangelistam fingunt, nos tibi hic lubenter astipulabimur; sed quicunq; demum fuerit, aut ille Episcopi manus obiit, aut non obiunt nostri.

E decem locis qua affert *Hallus*, tu unum excerptis vellicandum, i Tim. 5, 19, ubi ne recipere aet suscipiem contra presbyterum, jubet *Paulus*; quem ut è versu primo ejusdem capituli explicandum censes, quo monet *Paulus*, ne maiorem natu, seu senorem, asperre objugere *Timothem*? Ecquis vero nescit eodem vocabulo, & officium, & etatē denotari? At quā constat utrobius innui etatem? Scopus contextusq; loci prioris id fortasse facis evincit; sed certè nulla ratio est, cur posteriorem sic intelligendum contra Interpretum fere omnium sententiam, arbitrareris. Quin è etiam trahis sequentia, qua tu, cautus homo, ne cernere quidem voluisti; Manus citò nemini imposueris; quod Episcopi proprium opus esse, ne *Hieronymus* ipse infieratur.

Affidit

§. X I.

A Liquid coloris habere, ait, quod de Angelis septem scribit *Ioannes*, tu vero facile colorem obliterabis, ad cuius splendorem oculi *Jos. Halli* caligarunt: O te bellum colorum obliteratorem; pictorem pessimum! videtis lituram, Lector, & artem hominis admirare: Nam, inquit, ut per *septem stellas* sic intelliguntur *septem Ecclesiae*, ut non censemantur jurisdictione esse superiores ceteris Ecclesiis, sic nec verisimile est, per nomen Angeli unius Ecclesiae insinuari, nullos præterea esse Angelos in illa Ecclesia: Judica modò caligentia *Irenai* oculi: per *septem stellas* ait intelligi *septem Ecclesias*; at Christus ipse, referente *Joanne*, per *septem stellas* intelligi ait *septem Ecclesiarum Angelos*.

Quid? numquid Angeli, *Irenae*, totidem sunt Ecclesiae? Quid vero deinceps? Septem illæ Ecclesiae non censemantur ceteris jurisdictione superiores; ut per id reliquæ excludantur: Quis unquam, mi homo, exclusas voluit? nobiliores certè reliquis fuisse has Ecclesias nemo est qui dubitarit: Sed quid tu exclusas suspicaris? ego certè planè inclusissimas arbitrarer, neq; illa fortassis erat tunc temporis Asiatica Ecclesia, quæ intra harum septem ambitū parum comprehenderetur.

In singulis Ecclesiis Angeli erant proculdubio plures; sed ὁ Αγγελὸς non potuit non unus esse; Illum vero unum Angelum dum compellat, totam alloquitur Ecclesiam, quæ ipsius curæ commissa est: Singularem certè fuisse quandam ἀγνοστὴν agnoscent *Rainoldus* noster, *Fulco*, *Benza*, *Parens*, & quis non interpretum saniorum? Quis vero heic dubio locus, cum nos nominibus suis facile denotare possimus aliquos harum Ecclesiarum jam tum τες *Αγγέλους*: *Polycarpum Smyrnæ*, *Onesimum Ephesi*, siqua *Ignatio*, siqua *Irenæo*, siqua *Tertulliano* fides.

Quod vero ait, luce meridiana clarius esse, Deum, cum

Εἰ μὲν.

compellat Angelum Smyrnensem, plures uno affari. (prædictit enim fore ut illorum nonnulli in carcerem conjiciantur) non ita caligant oculi *Jos: Halli*, quin ut istud & clarissimè cernat, & lubentissimè fateatur ; illa certè ad Angelum Epistola dirigitur uni, plures concernit ; titulus singularem personam designat ; cedò hoc modò, nos materiam ad alios (unius illius regimini subjectos) spectare facilè concedemus : unum vero designari ex eo satis constat, quòd in Epistola ad Angelum Thyatiræ in optimis & antiquissimis codicibus, (aureo illo in primis, & fide dignissimo, *Tecla* manu scripto, à *Cyrillo* nupero Patriarcha Constantinopolitano ad Regem nostrum pridem transmisso) habetur, οὐ μην ἢ τῆς λοιποῦ : ut nulla hīc alia distinctio locum habere videatur, quàm pastoris, ac gregis : & præterea, *Quod permittis*, ait Textus, (γυναικεῖον Ιεζεβελ) uxorem tuam Jezebelē servos meos seducere ; plurimum certè ut uxor fuerit ista mulier, ne tu quidem, *Irenae*, dixeris.

Nihil iniquum postulasset *Hallus*, si requisisset ut Hierarchiæ originem edant, qui à Christo derivatam negat ; tu (qui eum sic fingis dixisse) nihil interest (ais, ex *Tertulliano*) quando quid sit, quod ab Apostolis non fuit ; Malo *Galenum* citasses : aut si (quem te vix salutasse putem) *Tertullianum* mavis, utinam integrā ipsius sententiam allegas ; Quod ab Apostolis non damnatur, imò defenditur, hoc erit judicium proprietatis ; hoc si addideris, factum tibi est satis ; Episcopatus quidem ~~τέκνη~~ ita nos ab Apostolis profectam defendimus, ut non alio egeamus in hac causa patrono, quàm ipso authore tuo, *Tertulliano* : Edant (inquit) origines Ecclesiarum suarū, evolvant ordinem Epilcoporum suorum, ita per successiones ab initio recurrentem, ut primus ille Episcopus aliquem ex Apostolis, aut Apostolicis viris habuerit authorum, & antecessorem : instat idem author, & *Polycarpum* (ait) in Smyrnensi Ecclesia à *Joanne* conlocatum ; *Clementem* in Romana, à *Petro*. Quid tu nunc navis ruinam, domus

Tertul. de pre-
scrip. c. 24, 25.

domus labem, corporis tabem, reipublicæ corruptelam, aliudve aliarum rerum vitium sensim sine sensu ingruens obgannis? quin eandem concedis esse recuperandæ post morbum salutis, & virium restaurandarum rationem; ad sanitatem profectò Ecclesiæ spectat illa, quam tu hic perstringere vis, hierarchia; Mysterium iniquitatis jam suo tempore cœpisse operari dicit Apostolus: Sed alia tibi certè ^{ro avibus} illius molitiones quærendæ sunt, quam Episcopalis ~~regesias~~ institutio; hæc nisi ad pietatis mysterium apprimè spectarit, miserè falsi sunt illi sancti Patres, viri Apostolici, qui ab ipsis Apostolorum manibus munus istud recepisse gloriati sunt. Distingue si sapis, Irenæ, inter ambitiosam quorundam dominii, tyrannidisq; imperiosa affectationem, & sanctam ab Apostolis demandatam ^{съмненији} vocationem: Quòd si non tam fastus, & insolentissima quædam super ^{παν σέλασμα} elatio, quam paterna quædam ordinis Ecclesiastici discriminatio, Antichristum constituit, O infœlicissimam Christi Ecclesiam, per orbem totum, ab ipso Apostolorum ævo diffusam, Antichristianismi ex eo tempore gravissimè ream! Cedò mihi, si potes Irenæ, ullam ab illo seculo ad hoc nostrum usq; Ecclesiam aliter quam ab Episcopis gubernatam; Circumspice, (inquam) lustra totum terrarum (quaquæ Christianismus patet) circuitum, si quam plenè constitutam in ullo aut orbis, aut temporis angulo ostendere mihi possis ante etatem hanc nostram absq; Episcopis administratam Ecclesiam, vicisti, age deinceps triumphum: At tu, perbenigne; Regimen hoc Episcopale sanctum fuit; nec opinor contra mentem Christi & Apostolorum, quandiu Episcopi retinuerunt, non prioritatem ordinis, & potestatis, sed paternam quædam superioritatem; Cave, Philadelphæ, ne quid largiare prosulsius: Non contra mentem, inquis? imò ex ipso quidem instituto praxiq; Apostolorum: Planè mens & manus Apostolica non sine Spiritu sancti dictamine hæc creavit ^{съмненији}. Quid aliud sonant illa Chrysostomus de

Sancto

Tom. 5. Edit.
Savil. p. 499.

Sando Ignatii loquentis, ἐν μέρον ὅτι τοιδικός ἀρχὴς ἔξει
ἡ ἑστέ, θαυμάζω τὸ ἄνθερον ἡγεῖ, ἀλλ' ὅτι τῷ πατέρῳ τὸν αὐτὸν
ἰκέτων (sc. Apostolorum) τὸν ἀρχὴν ταύτην προσχετίσω; καὶ αἱ
τοῦ μαρτυρίου Ἀποστόλων χεῖται, τὸν ἰστόν ἔκεινον ἐφέρεται περιπλῆκτος.

Vides ἀρχὴν vocari Episcopatum; Vides Apostolorum
beatorum manus sacro Ignatii capiti impositas fuisse;
I nunc & dico non contra mentem Apostolorum fuisse
Episcopum hunc ordinatum. Quām vero tu futiliter hæc
dno opposis, prioritatē ordinis potestatisque, & pa-
ternam superioritatem; quasi non possent ista in uno
eodemq; pectoris hospitio unā commorari; cum ita his
inter se conveniat, ut ubi de piis quibusq; sermo est, ne-
queant à se invicem separari: Non tyrannos se gerant
boni præfules, non dominos, sed patres, sed fratres, sed
conservos.

Pugnare non potes contra quæ ex Clemente & Ignatio
attulerat Hallus; potes tamen aliquantulum (tuo more)
cavillari; Non evincunt, inquis, Episcopum divinâ in-
stitutione ordine & gradu diffiri à presbytero; aut Epi-
scopum in presbyteros habere potestatem. Prius quod
attinet, non eo certe animo evocatus est beatus Martyr
Ignatius, ut divinæ Episcoporum institutioni testimoniū
perhiberet, sed ut ostenderet, in ipso Apostolorum adhuc
superstitione ævo, (tunc enim vixit Ignatius) tres hosce
βίᾳ profructus à se distinctos sanctæ Ecclesiæ in usu fuisse,
& à bonis quibusq; approbatissimos: Illud scilicet ita ex
multis clarisq; Ignatii testimoniosis evicit Hallus, ut nullus
deinceps contradicendi, nedum dubitandi locus su-
perficit. Posteriorius illud de Episcopi in Presbyteros po-
testate, ita frequenter apud Ignatium occurrit, ut aūsim di-
cere, te qui istud tam audacter negas, scripta ipsius non
omnino legisse.

Quid enim sibi volunt aliud quæ ad Magnesianos suos
scribit, τὸν μὲν Θεὸν Πατέρα προστίθεντα εὐλογόν (sc. Episcopo)
διατίθενται (καθὼς ἡγεῖται τὸν αὐτὸν προστίθενται). HOC A MELISSE

Vos oportet, inquit, secundum ordinationem Dei Pa-
tris

tris omnem venerationem ei , (sc. Episcopo) exhibere, secundum quod cognovi etiam sanctos presbyteros ei deferre.

Quid & illud, ετοι μη ιμεις ανερ το εποκόπε, μηδε πρεσβύτερος, μηδε διάκονος, μηδε λαϊκός, (διεν ποιέτε) Ita & vos sine Episcopo, sive Presbyter, sive Diaconus, sive Laicus, nihil facite.

Illa verò ad Trallianos, quām perspicua sunt ? Tí γάρ επίσκοπος ἄλλος οὐ πάσος αρχής καὶ εξουσίας επέκεινα πάντων κατέχει, &c. Quid est enim Episcopus, nisi omnem principatum & potestatatem illorum omnium tenens, &c. Sed & illud, ibid. Οι πρεσβύτεροι κατάστασις τῷ εποκόπῳ, οἱ διάκονοι τῆς πρεσβύτερος, &c. Presbyteri subjecti estote Episcopis, Diaconi Presbyteris, &c. Sed quid ego nauseam creo Lectori, dum ignari hominis importunitati satisfacere studeo?

Quid tandem de Hieronymo? hunc vix allegat (inquis) *Hallus*, nisi loquentem in Epistolis ; vix tu hic crimen falsi evadis *Irenae* ; Absque delectu aliquo citārat hunc Episcopus loquentem in Epistolis, in Polemicis, in Historicis, in Commentariis, nec quid causæ erat, cur aut Epistolis addictior esset, aut reliqua declinaret ; Certè, si quid apud *Hieronymum* occurrat, quod causæ nostra præjudicium creare possit, illud est in Epistola ad *Eusebium*; cui μυειομησάσις responsum ; Non læserunt tibi oculos, *Irenae*, ausim dicere, *Hieronymi* vel Epistolæ, vel Polemica, vel Commentaria, id tantum interponere voluisti, ut te posse de Patre judicium aliquod ferre constaret.

Plurima congerit *Hallus* exempla Episcoporum, qui ab Apostolis ipsis Episcopatum acceperunt, seriemque successorum ab illis deductam, longo sermone texit ; & citat Patres, qui id asserant, atque in suas partes trahit *Calvinum*, *Zanchium*, *Bezam*, *Bucerum*, *Molineum*, *Chamierum*, alios : Tu quid ad hæc ? Ex quibus non video aliud elici (inquis) quām Apostolorum tempore, vel statim post Apostolorum tempora, cœpisse de presbyterorum

rum cœtu, unum præesse politiæ Ecclesiasticæ. Concede illud modo *Phœn adelphœ*, nos reliqua extorquebimus; Ipso tempore Apostolorum præfuit unus; Quæro igitur, conscientia, an verò incisiis Apostolis? Non audes, profectò, tantum detrahere Apostolorum seu curæ, seu fidei, ut dicas hoc in Ecclesia passim obtinuisse absque illorum notitia; Norunt ergo illi hoc indubio: Quid? numquid non insuper approbarunt? non minus hoc certè illorum authoritati derogat, ut absq; ipsorum pleno consensu, ac suffragatione quid, ipsis videntibus, Ecclesiæ Dei imponeatur: Consenserunt ergo: Quid verò? numquid non & instituerunt, decreveruntq; faciendum? Testis esto *Hieronymus* ipse: Toto, inquit, orbe decretum est; Ecqua, præter Apostolicam, tam latè patere potuit authoritas? Concilium adhuc generale nullum fuerat, nec esse potuerat, quo istud de administranda Ecclesiæ forma institutum per orbem totum spargeretur. Denique, annon hoc ipsum suis manibus præstiterunt Apostoli? Luculentissimi testes sunt, præterquam quæ demandata *Timotheo* & *Tito* potestate *Paulus* ipse docuit, *Irenaeus*, *Tertullianus*, *Eusebius*, *Hieronymus*, *Chrysostomus*, & quis non Antiquorum? Isto ubi evicerimus, de reliquis viderit, cui lubitum est; Apostolicæ institutionis fuisse Episcopatum, concedatur modo, nos nihil ultra contendimus; *Sorbillus* fuisse magnos illos Legatos, Christianus nemo dubitârit; Quid tu nunc, homo imperitissime, garris ex *Joanne Whitgift* Archiepiscopo Cantuariensi, de dignitate Archiepiscopali; eam scilicet, neq; divinam, neq; Apostolicam, sed merè humanam esse? Profectò, si quis unquā medica ster rem præter te tractasset Theologieam, ille nunquam sic insaniisset, ut diceret dignitatem Archiepiscopalem alio jure nisi, præterquam Ecclesiastico; nemo Theologorum aliud vel per somnium cogitavit.

Atqui, quod cardinem rei, inquis, attingit, videtur *Hallus* refugisse scopulum, in quem impegit *Andreas Episcopus Wintoniensis*, ventilans quæstionem, An Episcopus

scopus à Presbytero ordine differat : Atteide, Lector, dicam tibi serio quod res est ; Et formicæ sua bilis ineſt. Admodum iratus erat pridem hic authorculus reverendissimo Episcopo Wintoniensi, *Lanceloto Andreae* ; nos causam sat benè novimus, sed modò celatam malumus : hinc est, quod ille omnem arripit ansam in eundem gravissimum Præfulem ferociter involandi ; hanc se noctum autumans in illa de diverso ordine Episcopi & Presbyteri inter clarissimum virum *Petr. Molinam*, & celeberrimum Episcopum Wintonensem, mota pridem controversia, illam nimis animosè prosequitur, seq; totum in item hanc (quam aliquantulum meditatu se putat) profundere voluit; sed ne prorsus extra oleas currere videtur, *Hallum* etiam, vel invitum, in partes trahere studet, qui tamen publicè profectus est, pag. 103. se dedita opera declinas hanc, prorsus aviā, & huic negotio ~~adegat~~ dissertationem ; hoc fretus arguento, quod ipse doctissimus *Chamierus*, inter alios, quæstionem hanc susque deque haberet, parum ratus interesse, modò Episcopatus (sive ordo, sive gradus) juris tantum humani habebetur : Quid verò ad hæc *Irenæus* ? Nempe, inquit, vir disertior quam doctior, noluit has spinas contrectare ; Abi, Medicille, & de pulsibus & urinis judicare disce ; Tune ut de Episcopi eruditione, gravissimus censor, sententiam ferre ausis ? Specimina fatis multa edidit Præful noster toto orbe teste, non tam eloquentia quam doctrinæ solidioris, & judicii, spinosioresq; multò, quam hæc est, quæstiones tractavit, determinavitq; : hanc, velut ab instituto suo prorsus alienam, non tam refugere quam abdicare voluit ; Hunc rector rationis, ordinatissimæq; voluntatis actum, quid mirum si hic homo impotentiæ attribuat, qui non veritus est doctissimum, quem suo seculo Sol vidiit, Antistitem, D. *Andream*, Wintonensem Episcopum, mediocre literaturæ reum facere ; ipsiusq; scripta longè accuratissima, quæ omnes præter hunc invidum admirari solent, conculcare, ac contemnere ; Ita (inquit)

elumbis est ejus oratio, operosè elaborata, ubiq; incipiens & definens, cadensq; potius, quam fluens, ut nihil dicam de ferreo stylo per scabra decurrenti & subsultim incedente. Inscitiamne hæc tuam, *Irenæe*, an insolentiam magis prodant, penes lectorum elo; Ego certè non possum non tua vice erubescere, qui tantæ procacitatis infamiam adeò temerè contraxeris: Interim scito, nihil prorsus esse *Jos: Hallo* cum superflua illa, prorsusque devia (uti nunc instituitur quæstio) disquisitione (de ordinis gradu'le discrimine) negotii: five enim ordo, five gradus fuerit, modo fixa statuatur (Apostolica institutione) Episcopi in Presbyteros ~~τετράρχας~~, eodem plane recidit; neque vel hilum interest; Fruere tu ergo illa(qua tibi mirificè places) subtili ordinis gradusq; indagine, perinde nobis est, quicquid vel clarissimus D. *Molineus*, vel reverendissimus Episcopus Wintoniensis hac in causa definiendum censuerit: Sanè, quod clare dixerat *Hallus* ex sententia colendissimi D. E. Wintoniensis, si ordo in genere sumatur pro potestate ad actum specialem, illudq; adjiciatur, doctiss. *Chamieri*; Accipere Episcopum novam potestatem, & jurisdictionem, negari non potest aliis quidā ordo Episcopatus; sed & diversos esse ejusdem ordinis gradus Apostolica institutione distinctos, à quæ negarint ἐπισκοπουνασίγες; neq; verò illud officit illorum opinioni, qui ordini diverso favent, quod tria hæc sacri ministerii munera *τελεταί* veteribus appellantur; cum nemō neget, Diaconatum, ex hisce *βιβλίον* unum, non minus quam ordine à Presbyteratu differre; ut ergo intelligas tandem, *Irenæe*, quam parū ad thombum secerit bella hæc tua de ordine ac gradu disceptatio, habe tuam tibi de gradu diverso sententiam, modo concesseris interea, hanc gradus Episcopalis distinctionem (quod nos satis evicisse remur) ab Apostolorum divinitus inspirata ordinatione profectam. Multò minus rem nostram attingit invidiosissima illa comparatio, quam tu, querulus litium sedator, inter celeberrimum Episcopum Wintoniensem

ensem, & clarissimos viros *P. Molinæum*, & *Rivetum*, nimis pueriliter institueris : Qui quidem gravissimi Theologi, si forte chartas hæc tuas indoctas, & vix ipso contemptudinas, reverendis manibus correctare dignati fuerint, non possunt (quæ illorum cum summa eruditione conjuncta modestia) non hæc tua iracundis oculis, contractis superciliis, & fronte corrugata perlegere, utpote qui Wintoniensem nostrum, unum, è mille, virum, omnigena & rerum, & linguarum scientia instruëtissimum nō minus reveriti sunt, quam tu, imi subhellii homuncio, contempseris. Multus es deinceps in vindicando *P. Molinæo*, quem *Hallus* noster uti virum summum, & amicū singularem suspicisse semper professus est ; non nimis tibi profectò gratias referet vir ille magnus, qui causam ejus ita & parum opportunè, & nimis petulanter egeris.

Mittamus superflua hæc ; ad rem redis ; Etsi concederes Episcopos & Presbyteros ordine differre, inde tamen non putas confici, Episcopis deberi majorem dignitatem ; Quam bene cohærent ista, *Irenæe* ? Ordine differre majus quiddam putas, quam gradu ; solo gradu si Episcopus à Persbytero differat, uter præstantior est ? Presbyterum certè Episcopo superiorē esse nemo fatuorum dixerit, si eminentior horum ergo sit Episcopus, etiam gradus virtute majorem sortitur dignitatem : quanto magis ubi ipso ordine discriminatur ? Pugnantia loquitur homo sciolus ; & quæ non rationi minus, quam temporum omnium historiis, & ipsi experientiæ ac sensui adversantur.

Munerum tam civilium, quam Ecclesiasticorum præstantia petitur (inquis) à dignitate, & utilitate subjecti ; At non sola hac : circa idem numero subjectum occupari possunt homines haud parum gradu inter se discrepantes ; ut in regum servitiis quotidie videre est ; neq, parum est in ipsa instrumentis voluntate, qui hunc illi in eodem munere anteferre statuerit.

Sed esto, quandoquidem ita vis, à dignitate subjecti

pendeat muneris præstantia ; Dic mihi, *Irenæ*, Pastores an gregis arietes centes digniores ? si nescis ipsis pastori bus invigilat Episcopus ; ovibus Presbyteri : Episcopi, patribus & Montibus teles, ut *Epiphanius* olim ; filii-familias Presbyteri ; Uter præstantior ? Nugas age, quod reliquum est, de auctariis & appendicibus dignitatum ; & contente nibil quicquam hinc ad muneris præstantiam accedere ; Quis enim hoc unquam dixerit ? Etiam primævi illi Episcopi, quibus res angusta, viles supellex, habitus squalidi, honor secularis nullus, non minus Angeli, & stellæ fuerunt in hoc Ecclesiæ celo ; Interim tamen, quam isti supereminuerint Presbyteris, graduq; altiore se collocatis senserint, & historiæ omnes, & *Ignatiana* illa, quæ modò protulimus, testimonia satis evincent. Si nunquam libros inspexisses, *Irenæ*, & venia, & misericordia fortè digna fuisset hac tua tam turpis hallucinatio. Quid tu nunc Oeconomum somnias ? quasi nihil aliud inter Episcopum & Presbyterum interestet, præter rerum secularium curam ; Apage hanc *divisa donis* ! Numquid ordina re, numquid mores & populi & Cleri corrigere, numquid synodos convocare & regere, Oeconomum sapient ?

Certè in primis illis Ecclesiæ temporibus, ubi ad Apostolorum successorumq; Episcoporum pedes deposita fuerunt, sive vendita plurimorum patrimonia, sive opulentiorum Christianorum donaria, & ex communi quodam ærario (Episcopi fidei concredito) alebantur (qui quasi ex ipsis familia erant) Presbyteri ; Oeconomos quodammodo, præter spiritualem Ecclesiæ administrationem, agere necesse habuerunt sacri patres-familias, Episcopi : sed ex quo pia principum munificentia eò redacta res est, ut unaqueq; Ecclesia proprio quodam, satisque honesto censu dotata fuerit, non illos amplius fatigat hac rei Ecclesiasticae disponendæ solicudo : & in se modò totos dedant orationi & prædicationi, *την περισταλην και την διακονιαν της λογιας*, quod tu è *Dameso* affers, & communis Ecclesiæ in-

inspectioni curæque, personæ quidem id, non muneris
vitio factum est : Qui meruere, luant. Quod tu è *Salmasio*
suggeris Episcopatum non tam dignitatis esse, quam cu-
rationis nomen ; miror te non à *Paulo* ipso prius didi-
cisse, qui ἐποκοτὸν ταλαντὸν διεγέρει definitiv : Prodigiosum ve-
rò quod tu fingis inter duo Episcoporum primorum ge-
nera discriben : unum, quorum munus erat solummodo
doceri & prædicatione erudiendi populum ; aliud vero,
qui curabant tam quæ sacramentorum, quam quæ aliorū
aëlrium Ecclesiasticorum administrationem spectabant ;
Sand, Presbyteros ita quidam munere distinguitos perperā
finxerunt, Episcopos vero præter te adhuc nullies : ut illus
unquam Episcopus minus sacramentorum, quam prædi-
cationis curam in se suscipieret res est ante hunc diem per
totum Christianorum orbem inaudita : O te nugatorem
egregium ! De ordinatione quæstio est ; hanc scriptura
(ais) decidit 1 Tim. c. 4. *Ne negligito donum quod in te*
est, quod tibi datum per prophetiam, cum impositione manuum
Presbyteri. Quoties vero huic loco responsum à nostris ?
Non leve est illud *Calvini*, aliter interpretantis, testimo-
nium ; quod etiam *Hieronymi*, *Anselmi*, *Haimonis*, *Lyrani*
suffragiis satis confirmatum est : sed instar mille com-
mentariorum, sit ipse sui interpres *Paulus*, *Donum Dei*
quod in te est per impositionem manuum mearum, 2 Tim. 1.6.
Quero igitur, numquid bis ordinatus fuit *Timotheus* ?
Semel profecto illum *Paulina* manus huic muneri conse-
crarunt ; Dic, ubi deinceps alii insuper presbyteri ? Dic,
uter istorum locus magis perspicius ? Sed quid interea
factum est de illis sive testimoniis, sive exemplis quæ ex
veterum monumentis in hanc sententiam *Hallus* de-
promperat ; Itane tibi modò caligârunt oculi, *Irenæe*, ut
cernere non potueris *Hieronymum*, *Chrysostomum*, *Ambro-*
sium, *Athanasium*, Patres Alexandrinos, Hispalenses,
Constantinopolitanos tibi istic in via palam obstantes ?
Nihil tu istis regerere aut ausus es, aut potuisti, id tan-
tum mones ; quod dicit *Hallus*, non ubiq; verum esse
Presby-

Chrysostom in
1 Tim. 4.

Presbyteros nunquam ordinasse Episcopum : qua in re Chrysostomo & Oecumenio planè in os contradicis ; & γράψας τὸ προστύπιον τὸ ἀπόκτοντον ἐχετόνευ, inquit Chrysostomus ; qui eadem ferè verba præit Oecumenio. Sed hoc apud te leve est ; Rationem videamus ; Nam (inquis) Hieronymius dicit, in Alexandria Presbyteros, Episcopum è suo cœtu solitos eligere : Acutè nimis ; Eligere solebant è suis Episcopum Alexandrini Presbyteri ; Solebantne & ordinare ? Hoccine dixerit etiam Hieronymus ? Cedò locum ; & sibi, si potes, conciliato Hieronymum, qui veluti Episcopo semper propriam exceperit ordinationem.

At illud, quanto cum imperio, & non tam è Cathedra, quam è tripode dictum ? Ausim, inquis, affirmare ordinationem non pertinere ad Episcopos, quatenus Episcopos. Sat est ; O nos στηλῆς αὐτῆς, nisi tantæ cedamus authoritati ! Silete postmodum Patres, & Concilia, & Palinodiam canite ; αὐτὸς εἰπεν Irenaeus. At non ille solus : Astipulatur huic & Theophylactus ; (vix tamen præxitate Patris nomen meritus) Quid verò ille ? Aspice (inquit) rem mirandam, quantum possit impositio sacerdotalium manuum. Et quis, O bone, Patrum scripta vel à longè salutavit, qui nesciat Sacerdotum nomine Episcopos designari ? ita hoc apud illos ubiq, obvium est ut instare pudeat.

Quid tu jam curiosus temporum suppator, hiatum historiæ loqueris ? qui si ullos omnino Annales Ecclesiasticos evolvisses, nunquā tam egregiæ inscitiae & dīstœias, ubique à te proditæ, reus extitisses. Ante annum, inquis, 308. solenne erat Presbyteris Presbyteros ordinare : ubi verò reperisti tu hoc, Irenæe ? è quo inaccesso historiæ antro, è quibus terræ latebris eruisti hanc usq; adhuc inauditam narratiunculam ? Annon te pudet istud contra omnium authorum historiarumque fidem tam confidenter asseverare ? Annon planè contrarium statuerunt Canoness Apostolorum ? (non authentici quidem illi, sed per antiqui) Annon contrarium subinde praxin evicerunt

Con-

Concilium Antiochenum, Concilium Carthaginense, Hispanense, & illud etiam ipsum quod tu citare ausus es, An-cyranum? Frontem hominis!

Sed quod os tibi plenè obtundat: Nemo Anglicanorum Præsum est qui soli sibi unquam arrogarit hanc, quâ de loqueris, ordinationem; nemo solus $\mu\epsilon\lambda\alpha\nu\tau\iota$ Presbytero manus imponit, sed juxta Carthaginensis Synodi Canonem Presbyteros ad se vocat; illos sibi Comites, in sacrostanto hoc negotio lubens adjungit: Obmutesc nunc, si sapis, & res tuas age.

De Jurisdictione parilis tibi error est; neque arripiunt illam sibi, nec exercent soli Episcopi: Presbyteris regimen animarum commissum est, quos proinde Ecclesiaturum rectores appellare solemus; Sed & Synodo jus est in Episcopum: neq; nos monarchicum fingimus Ecclesiarum moderamen externum, sed planè Aristocraticum profitemur.

§. XII.

PArce ergo, si me audis. huic labori; & accinge te potius ad Laico-Presbyterii, ab *Halli* aliquantulum impugnati, vindicias; Monendus interim es, quam invidiostu hoc illi ogesseris, quasi id unum moliretur ut Ecclesiaturum Reformatarum seniores exploderet, cum illud se solum in animo habere sâpe protestatus fuerit, à nostris illam regiminis formam amoliri. Cum enim, qui Episcopatum abdicare satagunt, hanc administrandæ Ecclesiarum rationem, ipsorum loco subintroductam cupiant, necessariò ipsi incubuit, (cui hoc qualecumque pensi contigit) una, & Episcopalem $\omega\chi\lambda\mu$ tueri, & Laico-Presbyteralis authoritatis jus omne, ac titulum (quod usq; fecit) amovere. Jussit ille me suo nomine palam profiteri, se Reformatis quibusq; Ecclesiis ex animo bene velle, bene precari, se ab omni censura receptæ apud ipsas

disciplinae haud parum abhorrente, eam nempe ratus necessariae ipsarum conditioni (prout temporis ratio tulerit) haud parum accommodam; non tamen illam regiminis formam sic deperire, ut ubi Episcopalis administratio summa cum pace obtinuerit, fas esse putet eam finibus nostris exterminare illico, & novam, ignotamq; hospitem admittere; Illud unum est quod *Hallus* tanto studio deprecatus est. Qualisq; demum causa sit, tu pessimum agis, *Irenae*, Patronum: Non tam de nomine, quam de re ipsa queritur *Hallus*; Tu vero quid? Edat mihi (inquis) nomen Archiepiscopi, aut Archidiaconi in Scriptura; Atqui, mi homo, impedit *Hallus* illos, qui ex ipsis scripturis eruere se posse existimant Laicum hoc, quod tuentur, Presbyterium: nemo nostrum è contra unquam contenterit, Archiepiscopos, & Archidiaconos, è Scripturis sacris perendos esse; quos jure Ecclesiastico, non sine optima ratione, ad commodiorem pacis, ordinisq; publici conservationem, novimus constitutos.

Tu si idem de Laico-Presbyterio dixeris, tibiq; exinde consenseris, nos arma statim deponemus: Neq; certè minus innuere videris, ubi post Sciographicam quandam Laico-presbyterialis officii delineationem, commodissimum visum fuisse, ait, primores de grege eligi qui hanc provinciam sustinerent; Sanè, si istud veluti inventum politicum, aut verò Ecclesiasticum institutum orbi commendatum velis, non est quod nos ulla tenus refragemur; æquum enim est ut unaquæq; respublica ea sibi statuat regiminis adminicula, quæ paci publicæ apprimè conducere judicârit; sed, si hunc administrationis modum, velut causam Dei, unicū Christi regnum, regniq; sceptrum (quod nonnulli faciunt) venditare mavelis, ita quidem necessarium, ut qui eo careant, ex leges sint, quiq; hoc rejiciant, perduelles; illud quidem ferre nec debemus, nec possumus: In his verò tu es, quicquid dissimiles, *Irenae*; Scripturam etenim hîc provocas: & eam sanè, quam præter te (ut opinor) nemo; Visum est Apostolis, Presbyteris,

teris, & toti Ecclesiae, *Act. 15.22.* Homo homini quid
præstat, ut Comicus ille olim? Ego certè credidissem hoc
planè contra te facere; Tres tantum erdines memorat
istic *Lucas*, Apostolos, Presbyteros, Ecclesiam totam;
quo in numero pones tu modo Laico-presbyteros? In
primo non audes, in secundo non potes, quia teipso judi-
ce manifesta esset tautologia in parva pericope, & Pres-
byteri dicerentur convenire cum Presbyteris; in tertio
non debes; quid enim? numquid pauci quidam Disci-
puli tota Ecclesia dicerentur? quid meruere interim re-
liqui, ut ex hoc albo prorsus ejicerentur? Quicquid ergo
tu fingis, nullibi occurunt Laico-presbyteri; Præcipios
è grege viros, præsertim ætate provectiones posse in Con-
silium vocari, & res Ecclesiæ curare, nos lubentissime cō-
cedimus; Plus etenim vident oculi quam oculus; & verè
Elihu, Dies loquentur, & multitudo annorum docebit sapientiam; Job 33.7.
Sed ut regimen Ecclesiæ Laicis manibus commit-
tatur, ab omni Theologica ratione ab ludere videtur.

Absolum est quod in rem tuam trahas, *Act. 14.23.*
Apostoli Presbyteros in unaquaq[ue] Ecclesia ordinârunt;
Quid? numquid Laicos? nemo sapiens dixerit; hæcine
prima erat Apostolorum cura, ut Laicos institueret adju-
tores, illius, quod nondum fuerat ministerii? Quid verò
hic rei est cum septem Diaconis? numquid & ii Presby-
teri fuerunt? Quid cum Dorothea, & Christianis Antio-
chenis; Adeò sunt hæc ænigmata *Irenæe*, ut non tam de
Oedipo, quam de *Anticyris* cogitandum: Plebem debere
se immiscere Ecclesiæ gubernationi, prodigiosa Theolo-
giæ est. Duo quidem hic ego lubens dederim; Habuisse
olim Episcopos Presbyterium suum, cuius consilio res
Ecclesiæ gerebantur, instar omnium erit locupletissimus
testis *Ignatius*, περὶ ἀποστολῆς τῆς ἐπωκλιᾶς, εἰς τόπον Θεῖον, καὶ ἡμῖν
πρεσβυτερον, εἰς τόπον τῆς σωμάτεω τοῦ Ἀποστόλου. *Ignat. ad Magnesianos.* Et Epist. ad Trall. Τί δὲ πρεσβυτέον διὰ τὴν συνη-
γένειαν, σύμβολον τῆς σωμάτεω τῆς ἐπωκλιᾶς. Sed sacri ordinis vi-
ros hos suisse, etiam iste locus evincit; nec qui *Mariyris*

Epistolas perlegerit, inficiari potest; quem nos adhuc morem in Ecclesia nostra retinemus; Etenim Decanus & Capitulum, velut intimi Episcoporum Consiliarii, in gravissimis quibusq; Ecclesia negotiis vocari, & solent, & debent. Sed & hoc libere insuper concedendū, habuisse olim Ecclesiā, Africanas præfertim, primarios quoddam viros, quos Seniores appellare solebāt, quorum consilium in publicis rebus Ecclesiæ communiter adhibuerunt; Sed ut seniores isti, statu quodam ordine, una cum Pastoribus clavum tenerent Ecclesiæ, curamq; cum illis animarum pariter suscipientes, (relicta modo penes pastores ~~negocios~~) omnes actus Ecclesiasticos, perinde ac pastores, curarent, censuras Ecclesiæ (ultimo actu excepto) vibrarent, pastores ipsos & admitterent & coercent, denique (unā prædicatione ac sacramentorum administratione dempta) meros agerent pastores, hoc per omnē temporum seriem ad nostram usq; statu profus in Ecclesia Dei inauditum fuit; Frustra ergo hic antiquæ Ecclesiæ historiam obtendis, *Ireneæ*; Profer vel unum mihi nostro sensu, ex omnium annalium penu presbyterum Laicum, ego herbam tibi porrigo.

Vidimus sat bene congesta à clariss. *Justello* testimonia, & probè trutinavimus; Siquid ibi reperire potuisses in rem tuam, non tam levi opera illius autoritatem prætervectus, in explosō toties, supposititii *Ambroſii* loco acquievisses; Ex *Augustino* profert *Justellus* Epigraphen Epistola 137. Fratribus, Clero, senioribus, & universæ plebi Ecclesiæ Hippomensis; Sed & illud è *Baronie*, Anno 303, ex Epistola *Fortis*, Quod omnes vos, Episcopi, Presbyteri, Diaconi, & Seniores de quadringentis follibus lucilla, &c.

Lil. 3.

Cui concinit *Augustinus* contra *Cresconium Grammaticum*, Omnes vos Episcopi, Presbyteri, Diaconi, & Seniores scitis; Centum hujusmodi occurunt loca; neq; nos unquam negavimus, aut senes tunc temporis fuisse, aut magistratus; aut verò hos in rebus Ecclesiæ fuisse sæpe-

Ex numero consultos ; Ejusmodi certè fuisse quos memorat *Iustellus*, satis patet ex Africanorum Canonum collatione ; *et yecclies* appellantur, *Can. 100. usq; 105* verò, *in ecclia q̄estis, Can. 91.*

Qui locus reliquis instar commentarii erit ; *Aurelius Episcopus* dixit, debere unumquemque nostrū in civitate sua convenire Donatistarum præpositos, aut adjungere sibi vicinum collegam, ut pariter eos in singulis civitatibus, per Magistratus, vel Seniores locorum conveniant ; Parco lectoris tædio ; At quām nihil ista in rem præsentem faciant, hinc satis patet, quod ipso *Gregorii Greg. L. 17. Ep. 19.* facile non credas, sed prætentibus Ecclesiæ tuis senioribus diligenter est persuadenda.

Eò tandem diventum est, ut contendas nobis in usu esse, quos alibi aversamur, Laicos Presbyteros ; Quorum censui annumeras Cancellarios, Commissarios, Officiales, Cognitores, Apparitores, ædituus, & ejusmodi locustas : Satisne verò prudenter hoc abs te factum *Irenæe*, quod Laico-presbyteristuis, Apparitores & locustas sive contulisse, sive succenturiæs placuerit ? Quid, quod heterogenea prorsus sint hæc à se munia ; visne ut horum singulis assimilentur Presbyteri tui ? atqui, inter Cancellarium & ædituum, plus discriminis est, quām inter Medicum & Pharmacopalam : Illi verò Commissarii & Officiales quid si in Ministerio sacro constituti sint, (uti vulgo fit) numquid adhuc inter Laico-presbyteros & locustas annumerabuntur ? Intercæteros et gerrimè te habet Laico-cancellariorum potestas, quos sibi, aīs, plus vendicare in usu clavium, quām unquam tentatum, ne quidem cogitatum à Senioribus Gallicis : Atqui aliud est, *Irenæe*, quid fiat, aliud quid fieri debeat ; Deinde verò, nescis tu hosce, sui muneric virtute, Episcoporum-ecdicos & esse

& appellari ; neq; suo nomine quenquam censuras infligere, sed (cujus vices gerit) Episcopi ; ubi seniores vestri divisum cum pastoribus imperium & vendicent sibi, & exerceant.

At quod omnium longè gravissimum est, qui Laicis omnem eripiunt rerum Ecclesiasticarum cognitionem, tacitè (inquis) impetunt Regiam Majestatem, potestatemque, quam in Clerum habet, occulte subvertunt ; norunt enim sereniss. regem *Carolum Laicis* accenseri. Certe, si nihil tibi aliud excidisset, hoc te unum in rebus nostris merum hospitem prodidisset, *Irenae* : qui ignores, Regem apud nos mixtam personam, usq; & esse, & haberi ; supremumq; Ecclesiae ordinarium salutari : quod ego te multis legum nostrarum instantiis (si cura precium foret) facile edocere possem.

Denique, in toto hoc opusculo, non tam *Viritei* tui otio abusus es, quam tuo ; I demum, & bonas horas melius locare discito ; Saluta meo nomine *Hippocratem* tuū & *Galenum* ; (diutule vereor à te neglectos) & dum Episcoporum munus exagitas, desine *αλλογιεπισκοπήν*.

Ad omissa quedam & seponenda.

Rælo ista subjeceram, cùm incurrebat mihi in oculos omissa quædam tua, *Irenæ*, suo in loco reponenda; Omissa, ais? imò omittenda potius; deleta mavelit Lector priora illa nugamenta, quæ superadjecta hac nova; sed hic mos tuus est, *Philadelphæ*, quæ homini sapienti ~~ad reges et viridos~~: Propositiones tuas reformatorias Anglicè scriptas, duodenario numero edidisti primo: quæ, partu deinceps secundo, octodecim prodierunt; tertio demum, in triginta duas (grande formicæ onus) fœliciter excreverant; Sed & contra-remonstrantia tua, futilissima & despiciatissima schedula, post Editionem priorem, una deinceps pagina auxit postmodum: Ita tibi foelix est sis super futuris ingenium. Hæc autem suo loco reponenda ais; Certe: Quo vero illo? Novit probè Lector, quo in loco reponi soleant, & debent hujusmodi chartula; Illò relegentur hæc tñx. Transcant per me reliqua; solo contempnū & oblivione digna. Sed qua Reverendum Episcopum nostrum Exoniensem concernunt ~~acquisita~~, non ita facilè me finit præterire officiosa pietas. Nempe paenituit te *Philadelphæ*, non sati lœsisse pii & innocentissimi Præsulis famam, nisi & hoc insuper illi crimen impugnes. Cæcus sit, inquis qui non videat *Josephum Hallum* diversum à se, quæ Episcopus; *Hallum* mitrâ insulatum, alium induisse hominem, aliosq; mores; Imò vero fanaticum rediūs dixisses qui hoc se videre credat; Certe à fulgore ejus (quem ais) Episcopali, aliam omnino hauserunt lucē Ecclesias Christianæ; quam, nisi malè agens odisses, tuī etiam oculi æquè salutariter percepissent; Adeóne eum cæcutire necesse est qui nō tuis oculis videat? Erras mi homo, erras, lœso sensorio objectū singulare tibi duplicavit invidia; fecitq; *Jos. Hallum*, & *Hallum* mitrâ insulatū duos apparere, qui semper unus, idemq; humilis, mitis, modestus, pius Theologus usq; permanxit.

At

At unde constat hæc *Halli nostri μεταρόφθασις?* Scilicet, Allectum, aīs, fulgore Episcopali Romanenium Episcoporum amulo, ad patrocinandum Ecclesiæ Romanæ: Adeóne impudenter audes factum Antistitem summa humilitate eminentem, velut sublimia, nescio quæ, superbè affectantem criminari? Novimus ad unum omnes, quotquot uspiā sub clientela ipsius fælices viximus, adeò illum ab omni fastu alienum, ut nomine tenus Episcopum, in reliquis fratrem (suo utar vocabulo) senserimus: Neq; unquam mitissimus Præsul eminentiæ suæ Episcopalis radios nobis exhibuit, nisi (*Mosis* instar) velatos; sed & ita se semper gessit, ut eum circumvicini omnes, velut nimiaæ humilitatis reum, dignitatisq; Episcopalis nimis negligentem, culpare soleant. Faceant ergo hæc fulgoris Episcopalis illicia. Pergit tua modestia, Romæ ubiq; ~~δια τον πόλεμον~~ professo, impura meretricis patrocinum adscribere: eumque, qui diro illi capiti tot vulnera lethalia inflixit, ne arte quidem tua sananda, Antichristianismi proxenetam palam arguere; Illud nempe satagis, homo ~~πιλάρελφότατος~~, ut exteris quibusq; persuades, *Josephum Hallum*, synceritatis suæ prioris oblitum, de sancto zeli pristini fervore plurimum remisisse; & Romana Religioni nimis faciles modò inimicitias profiteri. Astruit (inquis) Ecclesiam Romanam esse veram Ecclesiam, & in ea nucleus Christianismi reperiiri, hinc boni quiq; deplorare irreligionem hominis teponem, ac ipsius apostatica cujusdam ~~αδιαφορίας~~ misereri. Proh Dei atq; hominum fidem! quam hæc abs te calumniatore turpissimo, & falsissime, & malitiosissimè conficta sunt! Nos, qui illum intus & in cœte novimus, quin & omnes non male affecti Angli, qui eum vel s̄epe concionantem audimus, vel legimus scribentem, non possumus non abominari hanc planè odiosissimam à te modò impactan cōtumeliam. Deserventior solet esse plerunq; senectutis temperies; Noster verò h̄c nunquam se præbuit, vel acriorem Papismi hostem, vel vehementiorem Euangelicæ veritatis

veritatis propugnatorem, quām modō facit in media hac
senii ingraevcentis hyeme. Tu autem, nisi omnem pe-
nitus cum fide pudorem exuisses, *Irenae*, non ejusmodi
attulisses à scriptis *Hallianis* Romani Patrocinii argu-
menta : Scriptis nempe Præful noster, jam tum Episco-
patum ingressurus, librum egregium, contra Romanæ fi-
dei perniciosos errores ; Cui, *de veteri Religione*, titulus :
quo toto nervosè probavit ; omnia illa Pontificiorum
dogmata, quæ à Reformatis oppugnantur, contra Scri-
pturas, contra omnis antiquitatis consensum, contra ra-
tionem deniq; sanam militare ; Hoccine verò est Roma-
næ Ecclesiæ patrocinari ? At aliud insuper addidit opus-
culum, cui titulus, *Conciliator*. Certè quidem ; Quod tu
nunquam, *Irenae*, ausim dicere, perlegisti ; alias non po-
tuisses istud, probri loco, Præfuli pio, & orthodoxo palâ
objecisse. Quid aliud existimare modō possunt exteri
Theologi, quām *Josephum Hallum*, velut alterum *Mac-
rarium*, pacem inter Deum & Diabolum conciliare vo-
luisse ; illumque , qui olim *Romam Irreconciliabilem* scri-
psit, jam tandem versa velificatione , pacem unionemque
inter Ecclesiam Reformatam & Pontificiam meditari :
Apage hanc contumeliam. Nolite falli, fratres ; Idem est,
qui semper fuit, *Hallus* noster ; & quæ semper odit Ecclesiæ
Romanæ superstitionem, Idolomaniam, hæreses : Charit-
tatis Christianæ violator egregius fuerit, qui aliam de
sancto Episcopo opinionē conceperit, nutrieritve. Vultis
verò scire ut se res habuerit ? Dicam serio , coram Deo,
Angelis, totaq; gente Christianorum. Tractatui huic cō-
tra Romanæ Ecclesiæ errores Antidotario, fundamentū
quoddam substernere voluit Præful noster, stabile, soli-
dumque de moderno Ecclesiæ illius statu : Qua de re ita
determinavit, ut statueret, Ecclesiam Romanam esse qui-
dem Ecclesiam miserè erroneam, hæreseos team, morbi-
dam, moribundam, Ecclesiam tamen adhuc verè visibili-
lem ; neq; nos novam creare Ecclesiam voluisse, sed re-
formare veterem ; Sed & *Lutherum ipsum*, illud idem

semper professum, ut qui expresse dixerit, adhuc in illa qualicunq; Ecclesia nucleus Christianitatis reperi; Verba *Lutheri* citavit insolitus Episcopus, cum ecce scoli quidam zelotæ in vehi experunt illico in Præsulem *epos Caroli*, velut nimium Ecclesiæ Romanae fauorem; idq; inscitissimè contenderunt, Romanensem, ne Ecclesiæ quidem esse, nec haberi aut posse, aut debere: Tuleruntq; in suam sententiam *Whitakeri*, *Perkinsi*, paucorumq; aliorum testimonia; Facile sensit *Hallus* noster deceptos probos hosce viros vocis homonymiæ; utpote qui veram aut verè visibilem Ecclesiæ, veluti *sanam*, *orthodoxam*, *veracem*, interpretari visi fuerint; hinc ille paci publicæ consulens, tractatulum quendam *Conciliatoris* nomine statim edidit; quo docuit authores nostros, ut ut verbis dissentire viderentur, re tamen ipsa, idem prorsus de Ecclesiæ Romanae moderna conditione statuere; esse scilicet illam Ecclesiæ miserrimè vitiatam, impuram, morti proximam, sed non nullam tamen; quâ de re congesit plurimorum Scriptorum nostrorum plenè cōspirantium, irrefragabilem autoritatem: Sed ne id solus dixisse videretur, scriptis quibusdam Epistolis provocavit doctissimos, & notissimæ fidei Præfules, D. *Thomas Mortonum* Episcopū Dunelmensem, D. *Job Davenantium* Episcopum Sarisburensem; Celeberrimos Theologos D^m Doctorem *Prideaux* in Academia Oxoniensi Theologiarum Professorem Regium, D^m Doctorem *Primero sum* Ecclesiæ Gallico-Londinensis Pastorem, ut ipsi palâ suam sententiam dicerent, de hâc infeliciter mota pridem, circa Romanae Ecclesiæ conditionem, controversiâ; Illi egregiis Epistolis à se scriptis, palam professi sunt, se in hanc eandem *Halli* nostri sententiam pedibus ire omnes & singulos; Sed & neminem esse sanum è Reformatis Theologum qui aliter diceret, sentiretve: Libellum ex horum testimoniis locupletissimis concinnatum publici juris fecit *Hallus* noster, & *Conciliatorem* indigitavit. En tibi modò, Lector, quantum se *Hallus* noster Romanae Ecclesiæ

Ecclesiae patronum exhibuerit; & hinc disce tueri optimi Praefulsi famam, & innocentiam; sed & perfidiosam audacissimorum hominum calumniam odisse, ac conspuere.

Vix flocci est illud reliquum; Sanè (inquis) posteriora eius scripta non respondent prioribus; Ita sanè vero serò? O te non indoctum magis quam audacem censem! Quis præter te, uiq; similes, hoc dixerit? Dabimus tibi veniam, cum ita parum intersit, quò tendat, proprii quicquid est judicii, libere proferre; at cum alios etiam in partes tuas trahere conaris non tam Reverendum authorem, utpote ἐξω βεναν̄ positum, quam temerarios hosce judices tecum contemptui exponis. Imbelles soleant esse senescentis ingenii factus; nostrum verò hunc quod spectat, loquantur pro se scripta ipsa, loquantur cordati uiq; lectores, loquantur posteri, an non quæ novissime edidit senex venerandus, opuscula, plus eruditionis, acuminis, judicii, sed neq; pietatis sanctiq; zeli minus, spiraverint, quam quæ olim juvenis evulgavit. Illud unum, sed magnū vitium erat, quod justissimam Episcopatus causam jam serò (non sponte tamen, sed vocatus ad hoc quicquid est muneris) suscepit, exegeritque. Parcite huic errori, omnes æqui rerum arbitri, salva res est, supererit felix Episcopi nostri memoria *Irenai* cineribus, & de *Philadelphi* istius, detrectatorumq; omnium calumniis triumphabit.

F I N I S.

21511-1

433168